

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta tělesné výchovy a sportu

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2011

Libuše Půlpánová

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta tělesné výchovy a sportu

Komparace vybraných evropských jezdeckých škol
a systém jezdeckého vzdělávání v České republice

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

Doc. PhDr. Pavel Tilinger, CSc.

Zpracovala:

Libuše Půlpánová

srpen 2011

Abstrakt

Název práce: Komparace vybraných evropských jezdeckých škol a systém jezdeckého vzdělávání v České republice

Cíle práce: Uvést všechny dostupné a možné jezdecké školy v České republice, jejich popis a srovnání s popisem vybraných evropských škol

Metoda: Analýza literárních zdrojů a dalších dostupných materiálů, popis jednotlivých programů uvedených škol, srovnání na základě výsledků jednotlivých škol a úrovně jejich absolventů

Výsledky: V České republice je úroveň jezdeckého vzdělávání nižší než ve srovnávaných zahraničních školách. Vybrané evropské školy mají mnohem delší tradici a také propracovanější systém vzdělávání. V České republice se potýkáme s problémem nedostatku kvalifikovaných učitelů a také s nedostatkem finančních prostředků. Úspěšnost uplatnění absolventů jezdeckých škol je na zahraničních školách mnohem větší než v Čechách a je to dáno jak úrovní absolventů, tak větším množstvím pracovních příležitostí v zahraničí.

Klíčová slova: Jezdecké školy, jezdeckví, student, plemena koní, výcvik, jezdecká výstroj, program vzdělávání, systém vzdělávání, komparace

Touto cestou bych chtěla poděkovat doc. PhDr. Pavlu Tilingerovi, CSc., za odborné vedení práce, za praktické rady a za možnost využít jeho zkušeností v této problematice. Dále bych chtěla poděkovat ing. Lence Gothardové CSc., JUDr. Kateřině Říhové a Mgr. Romaně Hájkové. Bez spolupráce výše jmenovaných by tato práce nevznikla.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a použila jsem pouze literaturu uvedenou v seznamu bibliografické citace.

Libuše Půlpánová

Svoluji k zapůjčení své diplomové práce ke studijním účelům.

Prosím, aby byla vedena přesná evidence vypůjčovatelů, kteří musejí pramen převzaté literatury řádně citovat.

Jméno a příjmení: Číslo obč. průkazu: Datum vypůjčení: Poznámka:

Obsah:

Úvod	7 - 13
I. Všeobecně o jezdeckých školách.....	14
I.1 Systém jezdeckého vzdělávání v České republice.....	15
I.2 Střední škola chovu koní a jezdeckví Kladruby nad Labem.....	15 - 18
Národní hřebčín Kladruby nad Labem.....	18 - 19
Plemeno starokladrubskeho koně.....	20 - 21
I.3 Střední škola dostihového sportu a jezdeckví.....	22 - 33
Anglický plnokrevník.....	33 - 35
I.4 Střední zemědělská škola Lanškroun.....	35 - 39
Český teplokrevník.....	40 - 41
I.5 Zemědělská akademie Humpolec.....	42 - 45
Hafling.....	45 - 46
I.6 Mendelova univerzita v Brně.....	46 - 49
I.7 Jezdecká akademie - Střední odborná škola Mariánské Lázně.....	50 - 52
Nejvýznamnější evropské jezdecké školy.....	52
II.1 Španělská jezdecká škola ve Vídni.....	52 - 56
Piber.....	56 - 57
Lipicán.....	57 - 58
II.2 Francouzská jezdecká škola Saumur.....	58 - 60
Francouzský jezdecký kůň.....	60 - 61
II.3 Německá jezdecká škola Warendorf.....	61
Warendorf.....	62
Vestfálský kůň.....	63
III. Komparace.....	64
IV. Závěr.....	65 - 68
Literatura.....	69 - 72

Úvod:

- Otázka vzdělávání hraje klíčovou roli při rozvoji každého sportovního odvětví.
- S problematikou jezdeckého vzdělávání se setkáváme v celosvětovém měřítku.

Tato diplomová práce je rozdělena do čtyř kapitol. V první kapitole s názvem **Systém jezdeckého vzdělávání v České republice** se nejprve pokusím vymezit jednotlivé pojmy spojené se vzděláváním. Dále pak popíši a analyzuji systém jezdeckého vzdělávání na území České republiky. V druhé kapitole s názvem **Vybrané evropské jezdecké školy** se budu věnovat popisu a analýze vybraných jezdeckých škol v zahraničí. Volba záměrně padla na jezdeckou školu v německém Warendorfu, která je známá svou precizní metodou a dlouhodobou tradicí. Další analyzovanou školou bude Vysoká jezdecká španělská škola ve Vídni, kde se používají typičtí lipicáni. Další školou ke srovnávání je Vysoká jezdecká škola v Saumur, která se nachází ve Francii. Třetí kapitola nese název **Komparace vybraných zahraničních jezdeckých škol se stavem v České republice**. Zde bude provedeno srovnání jednotlivých jezdeckých škol a institucí navzájem. Čtvrtá kapitola se pak věnuje zhodnocení uplatnění absolventů jednotlivých škol a doporučení. Tato část může být považována za přínosnou pro čtenáře, kteří se zamýšlejí nad svojí další specializací a s tím spojeným vzděláním a pozdějším profesním uplatněním. V Závěru shrnu dosažené poznatky.

Při vypracování této diplomové práce bude použita zejména metoda komparace, analýza a dedukce. Budu se zabývat těmito otázkami:

1. Jaký je systém vzdělávání v České republice?
2. Jaký je systém vzdělávání ve vybraných evropských jezdeckých školách?
3. Jak se tyto školy a instituce navzájem liší a v čem jsou si podobné?
4. Jaká je úspěšnost uplatnění absolventů těchto škol a institucí v praxi?
5. Jaká jsou doporučení po seznámení se s danou problematikou pro potenciální zájemce o studium na těchto školách a institucích?

Cíl diplomové práce

Cílem této diplomové práce je popsat a analyzovat systém vzdělávání v České republice a v rámci vybraných evropských jezdeckých škol. Na základě zjištěných poznatků vypracuji komparaci jednotlivých škol. Při zpracování této práce vycházím z toho, že se systém vzdělávání v rámci zahraničních jezdeckých škol značně liší od systému jezdeckého vzdělávání v České republice. Po úspěšném absolvování jezdeckého vzdělání na některých zahraničních školách má absolvent vyšší dosažené vzdělání, než by dosáhl na území České republiky.

Přehled literárních zdrojů zabývajících se jezdeckým sportem

Ve své práci jsem čerpala z mnoha publikací. Kvalitních hipologických publikací je však v češtině velice málo, musela jsem hledat především v anglických a německých titulech.

Z českých autorů považuji za vynikajícího hipologa doc. ing. Jaromíra Duška. Jeho kniha *Kůň ve službách člověka* přehledně a zároveň vysoce erudovaně popisuje vývoj chovu koní a jejich funkci v evropské společnosti od starověku do středověku. Výborný pramen informací jsou informačně hutná a přesto stručná skripta dr. Norberta Záliše *Jezdectví pro vzdělance*. Autor je znalcem starých mistrů jezdeckého umění, nastiňuje přehled vzniku a vývoje klasického drezurního ježdění, popisuje zkušenosti z vlastní jezdecké praxe. Dílo obohatil o akcentování sociálního statusu koně v evropské společnosti.

Z cizojazyčné literatury, která bohužel zatím nebyla přeložena do českého jazyka, považuji za důležité a zajímavé Xenofonovo *The Art of Horsemanship*, staletí proslulé a známé dílo, které neztratilo nic ze své aktuálnosti. Učí, jak jemně a nenásilně vychovat z mladého koně dobrého partnera pro člověka. Tato publikace byla první z řady děl starých hipologických mistrů, které jsem prostudovala. Velice inspirativní a mezi hipology akademiky známé jsou knihy francouzských autorů Antoineho de Pluvinela a Françoise R. de la Guérniéra. Pluvinel napsal *The Maneige Royal* pro Ludvíka XIII. jako manuál pro trénink koně a jezdce do nejvyšších figur. Kniha také ukazuje důležitost prezentace šlechtice na výborně příježděném koni, akcentuje koně jako měřítko sociálního statutu. De la Guérniére je autorem *School of Horsemanship* (originál *Ecole de Cavalerie*), která byla vydána v 18. století. Guérniére se zabývá podobně jako Xenofon výběrem a výcvikem mladého koně, zejména pro válečné

umění, a zdůrazňuje, že je správné a žádoucí zacházet s koňmi při výcviku laskavě a považovat je za své partnery. Tyto maximy jsou v dílech snad všech uznávaných hipologických mistrů. Dnes jsou jejich myšlenky často citovány, ale praxe bývá výrazně odlišná. Další známý autor na poli klasického ježdění je James Fillis. Jeho kniha *Breaking and Riding* vyšla v 19. století. Také se zabývá výcvikem koně po nejvyšší prvky již staletí existující tzv. vysoké školy. Byla to jistě zajímavá osobnost a vymyslel nové, bohužel však spíše nesmyslné, jezdecké figury. Čas následně ukázal, že v některých oblastech byl o krok napřed, ale v jiných šel do slepé uličky. Posledním klasikem již ze současnosti je Alois Podhajský, bývalý hlavní jezdec Španělské jízdárny ve Vídni. Jezdecký génius a autor vynikajících knih navazuje na principy výše zmíněných mistrů a obohacuje jezdecké umění o nové poznatky v praxi.

Z uvedených děl vždy vyplynulo, jak důležitou a nezastupitelnou úlohu kůň hrál v průběhu doby v celé evropské společnosti, jak významný sociální a ekonomický statek představoval. Hlubší studie tohoto fenoménu již však není náplní mé práce.

Všeobecný úvod do jezdecké historie a do počátků výuky o jezdeckví

V šerém dávnověku, kdy země patřila stádům koní, zatímco člověk stěží zápasil o přežití v nepřátelském prostředí, vznikl mezi oběma tak rozdílnými tvory pevný vztah, který přetrval až do dnešních dnů a jistě bude pokračovat i do budoucna. Pravěcí koně byli pro naše dávné předky zdrojem potravy, kůží na oděvy i obydlí. Dodnes je tomu tak v odlehlých koutech Země, snad abychom si i my, vstupující do jednadvacátého století, připomněli naši odvěkou závislost na koni.

(Edwards, 1991)

Kůň znásobil pohyblivost člověka a bezděky se stal prostředkem vedení válek lidí proti lidem. V době míru jeho síla udržovala v chodu průmysl i zemědělství. Je smutnou pravdou, že člověk se v honbě za splněním svých cílů nerozpakoval vystavit svého přítele koně nekonečné lopotě, ba i bolesti, strádání a smrti na tisícových bitevních polích. Přesto lidé alespoň podvědomě cítili svůj dluh a spláceli jej úctou, která se někdy blížila zbožňování, jakého nedosáhlo žádné jiné zvíře, ani nejstarší společník a přítel člověka - pes. Tato úcta se projevovala v náboženstvích starověku, kdy kůň byl symbolem vznešenosti a moci, ale i dávno před tím, před dvaceti tisíciletími, kdy člověk kromaňonský zdobil stěny jeskyní obrazy koní překvapující živostí.

(Edwards, 1991)

Plemena koní budou jednou z částí práce při srovnávání jednotlivých škol.

Úvodem je třeba zdůraznit, že plemena a typy koní se vyvinuly postupným přizpůsobováním prostředí a mezi koňmi obývajícími určitou oblast panovaly přirozené příbuzenské vztahy. Teprve po zdomácnění koně zásahy člověka urychlily a usměrnily vývoj plemen a typů. Kastrováním hřebců vznikly předpoklady k řízení chovu, kdy se rozmnožovacího procesu zúčastnili jen vybraní nejlepší koně. Tak se zvyšovala kvalita a zvýrazňovaly vlastnosti v daném chovu nejvýhodnější. Zlepšení zemědělských postupů a rozumné hospodaření přineslo dostatek krmiva, takže kočovníci ze Středního východu krmili své koně zrninami. Výsledkem byli koně větší, silnější nebo rychlejší, podle požadavků chovatelů.

(Edwards, 1991)

Klasické jezdecké umění

Klasické jezdecké umění má kořeny v jezdeckých školách, jak se vyvinuly během renesance a baroka v jízdárnách Evropy. Zájem o antiku v době renesance vedl k znovuzrození slavného díla řeckého vojevůdce Xenofona (430 - 353 př. n. l.) o jezdeckém umění. Renesanční jezdcí přijali mnoho od svého Mistra a zdokonalili systém jízdy.

Xenofon zohledňuje chování a psychiku koní, hájí nenásilnou výchovu, dává rady o ustájení, krmení a péči, doporučuje jezdecké vzdělání podle principu odměňování s minimálním trestáním a kritizuje nesprávnosti řeckého jezdeckví. Xenofon požaduje pouze takové výkony, které odpovídají přirozeným schopnostem koně, doporučuje gymnastické procvičování a drezurní shromáždění, které mají zabránit poškozování nosného ústrojí koně pod jezdcem a ulehčit ovládání koní.

(Kapitzke, 2006)

Středověké ježdění

Středověcí rytíři vládli lépe mečem než perem. Zanechali jen málo zpráv o způsobech, jimiž trénovali své koně, ale nepochybně vynikali jako jezdcí bez konkurence ve svém vlastním stylu. K tomu, aby byli úspěšní nebo aspoň přežili „v bitevní vřavě“, museli mít poslušného a obratného koně, který se dal řídit jednou rukou, protože v té druhé rytíř držel meč, kopí nebo palcát. Nemůže být pochyby o tom, že středověký válečný kůň byl trénován, aby se

nepoplašil ve shluku pěších vojáků horlivě se snažících strhnout rytíře z koně. Pohyb v takových situacích se stal základem toho, čemu se říká „vysoká škola nad zemí“ - vzpínání, výskoky a kopání, jak je předvádí Španělská jezdecká škola ve Vídni v Rakousku nebo Černé kádry (Cadre Noir) v Saumuru ve Francii. Je ovšem jasné, že figury předváděné koňmi těchto dvou zařízení nemají už mnoho společného s tím, co se dělo na středověkých bojištích. Středověký ideál byl propracován do největší jemnosti a má už jen nepatrnou reálnou bázi. Nicméně vznešené chody „piafa“ a „passage“ (byly zařazeny i do soutěží Grand prix) znal a užíval už Xenofon a leводу, polovztyčený postoj na pokrčených zadních nohách, rovněž. Také v římském nebo byzantském cirku se předváděly podobné figury, které lze charakterizovat jako „škola nad zemí“. Staly se zvláštním odvětvím výcviku koní, „vysokou školou“. Základní klasické prvky, které nebyly zahrnuty do soutěží drezury, jsou například dramatický „španělský krok“ a „pas d'école“. Tento krok je privilegiem velitele Černých kádru.

(Edwards, 1991)

Neapolská škola

První evropský institut, který se systematicky věnoval drezurnímu výcviku koní a stal se prvním výcvikovým střediskem pro šlechtice z celé Evropy. Založil ji v roce 1532 Federigo Griso v Neapoli. S vynálezem ručnice skončila éra středověkých rytířů v těžkém brnění na chladnokrevných koních. Jezdci bojující šavlemi a střelnými zbraněmi potřebovali lehčí a hbitější vojenské koně, pro nácvik obrany a útoku využívali drezurní lekce. Nejvhodnější koně pro ně byli v 18. století španělští koně genetti, předchůdci andaluských koní. Na vynikajících jezdeckých schopnostech španělských koní se zakládal výcvikový program i pověst školy. S místními italskými koňmi vznikl neapolský kůň, který však byl následkem problematického navázání krve charakterově nevyrovnaný a měl sklony k agresi, byl však vysoký a měl vynikající exteriér. Drezurní cviky vyučované v Neapolské jezdecké škole byly zpočátku skutečnými bojovými manévry, umožňovaly rychlé zásahy, uhýbání a obranu, v 16. století však už zůstaly jen estetickou samoúčelností vznešeného ježdění na přehlídkách. Některé cviky se dodnes dochovaly ve vysoké škole.

(Kapitzke, 2006)

Španělská jezdecká škola

Byla založena ve Vídni v roce 1572 pod názvem Španělská jezdecká stáj. Na stavbu haly nebyly peníze, proto se jezdilo na otevřené jízdárně a to stylem Neapolské jezdecké školy. Využívali se španělští koně, protože byli k drezurním účelům nejvhodnější a byli oblíbeni v celé Evropě. Známa barokní budova Fischera z Erlachu, postavená během pěti let vlády císaře Karla VI. a otevřená v roce 1735, sloužila jako místo setkání a konání všech jezdeckých slavností a k tomuto účelu se využívá dodnes. Je jedinečným místem provozování a předvádění vysoké školy ve smyslu klasického ježdění, kde stále platí základní pravidla mistra jezdeckví Guériniéra, i když si doba vyžádala některé změny. Úkolem této státní školy je:

1. Udržení klasického ježdění na jeho nejvyšší úrovni.
2. Metodické vzdělávání školních jezdců a školních koní jako dorostu školy ve stejném duchu.
3. Testování lipických koní určených pro jezdecké a chovné účely, kteří se chovají speciálně pro tuto školu.

V čele Španělské jezdecké školy ve Vídni stojí ředitel, který vede spolkový hřebčín Piber (chov lipických koní) v Köflachu, dále v ní pracuje první hlavní jezdec, 2 hlavní jezdcí, 5 jezdců, 5 jezdců čekatelů a 6 noviců. Výcvik cizích jezdců se nedělá. Ve stáji je 50 až 60 lipických běloušů, které odchovává hřebčím Piber speciálně pro tuto školu, asi třetina z nich má za sebou úplný výcvik. Velmi vzácně se narodí i hnědý lipicán a je přijat do výcviku. Každoročně se z chovu vybírají tříletí hřebci s nejlepšími předpoklady pro výcvik, po zařazení do školy podstoupí několikaletý pečlivý a intenzivní výcvik, ostatní koně se prodají. Výcvik zahrnuje cviky na zemi a nad zemí se speciálními školními skoky. Konečným cílem je zvládnutí celého repertoáru vysoké školy, po koni se však nevyžaduje víc, než co může na základě svých přirozených schopností sám nabídnout. Jezdění do terénu a skákání v programu nejsou. Nejvyšším bodem jezdeckého předvedení Španělské jezdecké školy je velká školní čtverylka s osmi jezdcí, kterou vede první hlavní jezdec.

(Kapitzke, 2006)

Francouzská škola

Francouzskou školu představují především Cadre Noir, Černé kádry v černých uniformách, instruktoři jezdecké školy francouzské armády v Saumuru. Na rozdíl od španělské školy, která je spíše „koňským divadlem“, tato instituce je stále ve vývoji a vychovává vynalézavé jezdce, sice na klasické bázi, ale kombinované se všemi druhy soutěží a sportu. Proto se tady také užívají angličtí plnokrevníci nebo angloarabové, kteří jsou rychlejší, bystřejší a obratnější než dekorativní lipicáni ve Vídni.

(Edwards, 1991)

Historická situace v Čechách

Moderní sportovní ježdění na koních se v českých zemích datuje od založení Jízdního odboru Sokola Pražského v roce 1891. Jen o něco později byly založeny sokolské jezdecké odbory i v dalších českých městech. Sokolští jezdci vystupovali především na sokolských sletech, na nichž předváděli pořadová cvičení na koni, voltižování, případně jezdecké hry. Roku 1907 byl při České obci sokolské ustaven technický odbor jezdecký, předchůdce Československé jezdecké společnosti, která v roce 1921 převzala řízení jezdeckého sportu v novém státě. Roku 1929 byl pak založen Československý jezdecký svaz, který se vzápětí stal členem Mezinárodní jezdecké federace. Pro rozvoj jezdeckého sportu v Československu však měla zásadní význam armáda. Už roku 1919 byla v Pardubicích založena Ústřední ekvitační škola, jež měla za úkol jezdecký výcvik důstojníků. Následujícího roku byla nahrazena Ústředním jezdeckým ústavem v Hranicích na Moravě. Dvoukolejnost výuky byla způsobena spory mezi zastánci staré rakouské jezdecké školy a propagátory francouzské jezdecké doktríny. Teprve koncem 20. let se z Vojenského jezdeckého učiliště v Pardubicích šířila metoda přirozeného ježdění, jež měla původ v italském Pinerolu. O její zavedení se zasloužil mj. kapitán Rudolf Popler. Soutěže byly pořádány hlavně v drezuře, v parkúrovém skákání, v klasických dostizích, v steeplechase (nejslavnější překážkový závod Velká pardubická se běhá od roku 1874) a ve všestranné způsobilosti složené z parkúru, drezury a cross-country. Zejména v prvních dvou disciplínách dosahovali na jediné vrcholné mezinárodní soutěži – olympijských hrách – českoslovenští jezdci vynikajících výsledků. Umístění v první šestce korunoval na IX. olympijských hrách 1928 v Amsterdamu kapitán František Ventura ziskem zlaté medaile v parkúrovém skákání jednotlivců.

(<http://www.olympic.cz/cz/sparty/844/historie>)

Obrázek č. 1 (František Ventura)

I. Všeobecně o jezdeckých školách

Co je to jezdecká škola?

Instituce sloužící pro jezdecké vzdělávání jezdců na všech úrovních až po pokročilé jezdce. Škola musí být uznaná FN (zkratka pro Fédération Equestre Nationale, Národní jezdecká federace). Rozdílná kvalifikace - dobře rozpoznatelná i pro laika - se označuje plaketkami FN a 1 až 5 body. V ČR nebyla zatím stanovena žádná pravidla pro uznávání a kvalifikační obtížnost jezdeckých škol.

Nejstarší, nejzásadnější jezdeckou školou v České republice a s nejdelší tradicí je Střední škola chovu koní a jezdeckví Kladruby nad Labem. Další uvedenou školou se stejnou dobou působení a s nemenší tradicí je Střední škola dostihového sportu a jezdeckví ve Velké Chuchli. Na těchto dvou školách při úspěšném absolvování získáte výuční list a až dalším studiem maturitní zkoušku. Středoškolské vzdělávání zakončené maturitní zkouškou nabízí v Čechách poměrně dost škol - především to jsou zemědělské školy s obory o chovu koní a jezdeckví. Nejnovější střední škola zaměřená výhradně na jezdeckví se nachází v Mariánských Lázních a bude uvedena jako poslední škola v Čechách. Další stupeň vzdělání a to vysokoškolský konkrétně bakalářský titul lze získat na Zemědělské akademii v Humpolci, která spadá pod Českou zemědělskou univerzitu v Praze. Nejvyšší možné jezdecké vzdělání mohou studenti absolvovat v Brně na Mendelově univerzitě a získat tak magisterský titul. Většina jezdeckých

škol po celém světě se nachází a byly založené u velkých at' státních či soukromých hřebčínů, popřípadě jezdeckých stájí. Tyto hřebčiny se vždy zaměřují na jedno plemeno pro ně charakteristické a to je také užíváno v přidružených školách. Jak tyto hřebčiny, tak i plemena koní budou u každé školy uvádět a také budou nedílnou součástí srovnávání jednotlivých škol.

I. 1 Systém jezdeckého vzdělávání v České republice

I. 2 Střední škola chovu koní a jezdeckví Kladruby nad Labem

Kód a název oboru:

41-53-H/02 Jezdec a chovatel koní (od 1. ročníku školního roku 2010/2011)

41-53-H/010 Chovatel koní a jezdec (dobíhající 2. a 3. ročník)

Adresa: Kladruby nad Labem 105

533 14 Kladruby nad Labem

Typ školy: státní

Kapacita: 144 žáků

Studium: denní

Délka studia: 3 roky

Dosažený stupeň vzdělání: střední odborné

Způsob ukončení a certifikace: závěrečná zkouška, vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list

Areál školy se nachází v obci Kladruby nad Labem, přibližně 25 km západně od Pardubic, v malebné nížině na pravém břehu Labe. Historicky je toto území spjato s chovem koní nejstaršího a nejznámějšího hřebčina ve střední Evropě (založen Rudolfem II. v roce 1579). Na území regionu byly v minulosti pořádány parforsní hony, které daly základ vzniku překážkových dostihů (Velká pardubická v roce 1874).

Na chovatelské a sportovní tradice navázal i vznik Středního odborného učiliště zemědělského v Kladrubech nad Labem v roce 1952. Z původně jednotřídní školy se postupem času stalo centrum vzdělávání, výcviku a výchovy žáků pro celou republiku. Škola původně sídlila v areálu kladrubského hřebčina. Od roku 1978 se přestěhovala do vlastních prostor nově vybudovaného areálu. Chov koní a jezdeckví zůstávají hlavní náplní osnov v nepřetržité radě až do dnešních dnů.

Za dobu svého působení školou prošla celá řada pozdějších odborníků chovu koní a jezdců různých jezdeckých disciplín. Absolventi působí úspěšně na kolbištích snad všech jezdeckých disciplín, westernového ježdění, dostihových drahách (včetně vítězů Velké pardubické) i v soutěžích vozatajských. V tomto ohledu je působnost školy ojedinělá. Žádné jiné vzdělávací zařízení v ČR podobné možnosti nemá. Za více než půl století trvání prošlo jeho branou přes 2 tisíce absolventů a celá řada z nich se stala pojmem a osobností v koňském světě doma i v zahraničí. Namátkově uvádíme jen několik jmen: z dostihových drah Liebich, Váňa, Vozáb, Zobal, Štencl, Samšiňák, Bartoš, ing. Vraj, Holčák, Havlíček, Kovanda, Bodlák, Smolík, Pechát, Michna, Kasal, Fedorowicz, Hrabánková, Kubát, Růžičková, Kašný, Umlášek, Szikora, Stromský, Myška, Vrzáček, Žalud, Plzák, Köhl, Havelka, Kocman a další. V klasickém sportu ing. Šilha, Chmelař, Sojka, Kočík, Mack, Kusý, Kadavý, Dušek, Slušný, Vodvárka, Plutnar, Málek, Kučera, Lomský, Zema, Hurdálek. Ve vozatajském sportu Nims, Barták, Vejmolá, Dymeš ml., Vozáb, ve westernovém ježdění Kubata, Orel a dlouhá řada dalších v různých funkcích sportovního a společenského života.

Více než 58 let trvání jednooborové školy prokázalo oprávněnost její existence a prokázalo životaschopnost i v současných velmi složitých podmínkách. Zájem o její absolventy z řad nejen domácích, ale i zahraničních chovatelů (Německo, Rakousko, Itálie, Velká Británie, USA a další) prokazuje správnost dlouhodobé orientace školy na jeden obor se snahou vytvořit pro žáky učební podmínky, které je co nejlépe připraví na přechod do praktického života. Desítky absolventů působících v zahraničí jsou dokladem, že škola svým významem přesáhla hranice republiky.

V současné době má škola ve 3 ročnících kolem 120 žáků oboru chovatel koní a jezdec. Je komplexním vzdělávacím zařízením s moderně vybavenými učebnami, plně obsazeným domovem mládeže, školní jídelnou, tělocvičnou, multifunkčním hřištěm a jezdeckou halou. Teoretická výuka a výchova mimo vyučování probíhá výhradně v budovách v Kladrubech nad Labem. Odborný výcvik je zajišťován především ve spolupráci s Národním hřebčínem Kladruby nad Labem, Šlechtitelským chovem koní Kubišta, s. r. o. Měník, sportovní a dostihovou stájí Vasury Kolesa, ERC Mětice a dalšími významnými chovy. Škola spolupracuje i s dalšími organizacemi a pomáhá zajišťovat řadu akcí jako výstavy koní v Pardubicích, Lysé nad Labem, Praze. Žáci vystupují na výstavě Země živitelka v Českých Budějovicích a zúčastňují se příprav a organizačního zajištění řady závodů, ať již vozatajských, skokových nebo drezurních.

Učební obor je určen pro:

chlapce a dívky

Podmínky pro přijetí:

ukončené základní vzdělání, lékařsky potvrzená zdravotní způsobilost, správně vyplněná a zasláná přihláška

Způsob ukončení :

závěrečná zkouška, vysvědčení o závěrečné zkoušce, výuční list

Poskytované vzdělání:

střední vzdělání a odborná příprava pro výkon příslušného dělnického povolání.

Stručný popis oboru:

Učební obor připravuje pracovníky s kvalifikací pro dělnické povolání v chovu koní. Žáci jsou připravováni vykonávat veškeré kvalifikované práce v chovu koní včetně základního výcviku mladých koní.

Uplatnění absolventů:

Absolvent se uplatní zejména v povoláních jezdec, ošetřovatel a chovatel koní. Své místo najde nejen v zemědělské prvovýrobě a službách pro zemědělství, ale i v lesním hospodářství, rekreačním a hiporehabilitačním ježdění, agroturistice, v podnicích s potažní dopravou a dalších provozech zaměřených na chov a podnikání v oblasti chovu koní. Vykonává činnosti související s chovem, plemenitbou, krmením a ošetřováním koní, uplatňuje se při náročných činnostech jezdce a ošetřovatele koní. V závislosti na zaměření školního vzdělávacího programu se absolvent může dále uplatnit v oblasti sportovního nebo dostihového ježdění, agroturistiky, chovu koní a odchovu hříbat. V rámci vzdělávání je věnována pozornost základům ekonomiky, právním podmínkám podnikání a vzhledem k mezinárodnímu charakteru sportu i jazykovým znalostem. Absolvent je tedy připraven pro práci na jízdárnách, v dostihových i sportovních stájích, plemenářských zařízeních a také pro soukromé podnikání v zemědělství.

Absolventi mohou dále pokračovat ve studiu příslušného oboru vzdělávání nástavbového studia nebo mohou studovat i na jiných typech středních škol. Dále se mohou profesně vzdělávat do náročných funkcí cvičitelů, trenérů a vedoucích jízdářských provozů.

(www.skola-kladrubynl.cz)

Národní hřebčín Kladruby nad Labem

Historie

Roku 1560 Jaroslav z Pernštejna prodal královské komoře pardubické panství, k němuž náležel kladrubský dvůr se zámečkem a oborou s chovem koní. Císař Maxmilián II. zde založil v roce 1563 hřebčinec, čímž položil základy dnešnímu známému a uznávanému chovu koní v Kladrubech. Roku 1579 nechal císař Rudolf II. povýšit původní koňskou oboru na císařský dvorní hřebčín. Tento rok se zapsal do historie jako oficiální založení hřebčína. Pro svůj častý pobyt zde si nechal císař postavit zámek, o němž je první zpráva z roku 1588 v urbáři pardubického panství.

Jednopatrový zámek byl vybudován v renesančním slohu a v půdorysu připomínal písmeno L. K zámecké budově byl přistavěn i kostel, tvořící se zámeckou budovou jeden celek. Zámek sloužil především k ubytování hostů, o čemž svědčí i velké množství pokojů, dvě kuchyně, komory a sklepy. Vedle zámku byly vystavěny správní a provozní budovy - dům správce hřebčína, jízdárna a nezbytná kovářská dílna. Zámek se nevyhnul přestavbám, které přicházely s nastupujícími módními trendy. Baroko připomíná přestavba kladrubského zámku v roce 1722, na níž historikové umění nevyklučují ani spoluúčast Kiliána Ignáce Dienzenhofera. Zámku se nevyhnul ani velký požár, který poničil budovu zámku, kostel i stáje. Za Josefa II. byl ale celý zámecký areál obnoven. V letech 1836 až 1844 byly vystavěny nové empírové stáje. Jak se měnily styly a staletí, přichází opět na zámek renesance v podobě pseudorenesanční přestavby za císaře Františka Josefa I. V majetku císařské rodiny zůstal hřebčín se zámkem až do konce habsburské monarchie v roce 1918.

Národní hřebčín v Kladrubech nad Labem, s. p. o., je nejstarším velkým hřebčínem

na světě. Leží v Polabské nížině nedaleko Pardubic, pro chov koní v příznivých půdních podmínkách (půdy písčité a hlinitopísčité). Koně Národního hřebčína v Kladrubech nad Labem, s. p. o., jsou v současné době chováni jednak v Kladrubech samotných (bělouši) a dále ve Slatiňanech (vraníci).

Současnost:

V Kladrubech nad Labem jsou starokladrubští bělouši ustájeni v několika objektech. Přímo v Kladrubech nad Labem jsou ustájeni koně základního stáda – plemenní hřebci a chovné klisny, hříbata do odstavu, koně ve výcviku, sportovní a koně určené k prodeji.

Do nedalekého „Padocku“ přicházela většinou odstavená hříbata, která bývala v jednom roce přemístěna do odchovny v Selmicích. Dnes jsou zde většinou teplokrevné klisny.

Na vzdálenějším Josefově jsou ustájeny chovné klisny nízkobřezí nebo jalové. Odchovna Selmice je s hřebčínem spojena čtyři kilometry dlouhou lipovou alejí, jež přímočaře protíná pastviny. V Selmicích jsou v oddělených stádech hřebečků a klisniček odchovávány tři ročníky mladých koní – ročci, dvouletci a koně tříletí.

Současnost chovu

V současnosti chová Národní hřebčín Kladruby nad Labem, státní příspěvková organizace, skoro 600 koní. V Kladrubech nad Labem si mohou návštěvníci prohlédnout starokladrubské bělouše spolu s malým stádem českých teplokrevníků. Dohromady i s privátními koňmi je v Kladrubech ustájeno celkem cca 290 koní. V hřebčíně Slatiňany jsou ustájeni starokladrubští vraníci, v současnosti kolem 280 koní.

Využití starokladrubských koní

Starokladrubští bělouši byli původně využíváni pro ceremoniální účely, starokladrubští vraníci pro církevní hodnostáře. Ještě dnes působí starokladrubští bělouši z Národního hřebčína v původní funkci u švédského a dánského královského dvora. V současnosti reprezentují starokladrubští bělouši a vraníci Národní hřebčín především v soutěžích spřežení, ale můžeme je zhlédnout také v klasické drezuře, v soutěžích barokního ježdění, v ukázkách předvedení prvků vysoké španělské školy nebo ve službách jízdních policistů v Praze, Pardubicích a Ostravě. Starokladrubští koně jsou pro svůj vyrovnaný charakter používáni také pro hipoterapii a rekreační ježdění.

Plemeno starokladrubského koně

Starokladrubští koně, chovaní na světě kontinuálně více než 400 let, jsou jedním z nejstarších plemen koní. Jde o teplokrevné plemeno vzniklé na podkladě starošpanělské a staroitalské krve. Patří k takzvaným barokním rasám. současní koně mají evidované předky až do poloviny osmnáctého století a tvoří čtyři bílé a čtyři vrané kmeny. Chovným cílem je galakarossier - mohutný kočárový kůň určený k ceremoniální a reprezentativní službě.

Typickým znakem starokladrubských koní je klabonosá (konvexní) hlava s výrazným velkým živým okem, vysoko nasazený mohutný klenutý krk s méně znatelným kohoutkem, široký a hluboký hrudník, mohutná široká záď, dobrý kostnatý fundament, strmější lopatka umožňující typický pohyb - elastické, kadencované a prostorné chody s vysokou akcí hrudních končetin v klusu.

Zakladatelem starokladrubských běloušů je vraník Peppoli (1764), který byl otcem bělouše Imperatore (1775) a ten byl otcem bělouše Generale. Bělouši byli chováni ve dvou liniích Generale (zal. 1787) a Generalissimus (zal. 1797) a ve čtyřech rodinách. Jedna rodina se rozšířila tak, že se rozštěpila ve tři další. Největší zastoupení má právě ona rozvětvená rodina a jména představitelk začínají písmeny E, A a P. Společnou matkou jim byla klisna Alba VIII (Generale XXII) narozená v roce 1861. Rodina C byla založena v roce 1894 klisnou Cariera (Blue Boy) a rodina R Ragusou I (Napoleone Amelia) v roce 1895. Nejmladší rodinou je rodina S, jejíž zakladatelkou je klisna Sardinia (Maestoso Gratia).

Původně byli starokladrubští koně chováni v různých barevných variantách, od konce 18. století v barvě bílé a černé. Bělouši byli využíváni pro ceremoniální účely dvora, vraníci sloužili vysokým církevním hodnostářům.

Chov starokladrubských vraníků byl původně veden ve dvou liniích a to Sacramoso a Napoleone. Linie Napoleone zanikla v roce 1922. Linie Sacramoso byla založena vraníkem, který pocházel z arcibiskupského hřebčína Ries (u Salcburku). Tato linie však také časem zanikla a udržela se druhá linie Sacramosů, která byla založena hřebcem Sacramoso narozeným v roce 1800 v Kroměříži. Současný chov je založen na čtyřech

základních liniích - Sacramoso, Solo, Siglavi Pakra a Romke. Plemenné klisny jsou zařazeny do 13 rodin.

Zatímco bělouš byl chován v kladrubském hřebčíně bez přerušení, bylo stádo vraníka ve třicátých letech zlikvidováno a rozprodáno. V roce 1938 pojal prof. František Bílek smělý plán pokusit se plemeno vraníka regenerovat. K jeho regeneraci ve Výzkumné stanici pro chov koní ve Slatiňanech u Chrudimi se využívala geneticky příbuzná plemena - lipicáni a kladrubští bělouši. Regenerační proces byl úspěšně zakončen v roce 1973, nyní probíhá fáze udržovacího šlechtění.

Současné využití kladrubských koní je rozmanité, skvělých výsledků dosahují ve vozatajském sportu, kde jejich vhodnost prezentují na kolbištích naši vozatajové s vranými spřeženími; jsou využíváni i k drezurnímu a rekreačnímu ježdění. Pro svou vyrovnanou povahu se výborně hodí pro hipoterapii.

NH Kladruby nad Labem, s. r. o., má k dispozici v současné době 37 plemenných hřebců (19 běloušů, 18 vraníků) a 130 plemenných klisen (65 běloušů, 65 vraníků). V odchovu (do stáří 3,5 let) je cca 300 koní.

Od roku 1996 je populace starokladrubských koní uzavřena přílivu krve jiných plemen koní, neboť kromě chovu NH Kladruby nad Labem, s. r. o., je i v privátních chovech dosti kvalitních plemenných jedinců.

(www.nhkladruby.cz)

Starokladrubský kůň je opravdovým světovým unikátem jak pro svůj původ, tak i jako ukázka úspěšné chovatelské práce, jíž se podařilo vzkřísit ojedinělé původní české plemeno. Rozsáhlý komplex národního hřebčína byl i se starokladrubským koněm v lednu 1995 prohlášen národní kulturní památkou. Ten se tak stal jediným živým tvorem na světě, který se může takovou výsadou pyšnit - vůbec poprvé se ve světě stalo domácí či hospodářské zvíře vedle uměleckých děl a architektonických skvostů středem památkové ochrany. Ani lipicánům Španělské školy se nepodařilo dosáhnout tohoto statutu - světové prvenství tedy patří České republice. Zároveň je zařazen do genetických zdrojů ČR

I. 3 Střední škola dostihového sportu a jezdeckví:

Historie školy

Střední škola dostihového sportu a jezdeckví sídlí v těsném sousedství závodiště ve Velké Chuchli již více než 50 let, a proto si dovoluujeme poskytnout trochu informací z její historie i současnosti.

Škola navázala na předchozí vzdělávací instituce tohoto druhu u nás. V roce 1946 byla z podnětu Československého Jockey Clubu založena ve Velké Chuchli pokračovací učňovská škola jezdců, ze které později vznikla učňovská škola zemědělská. Prvním sídlem školy byla Trnová u Prahy. V roce 1955 byla výuka přemístěna do Malé Chuchle. To již ale vyrůstala budova dnešní školy, kde byla výuka v učebním oboru chovatel koní - jezdec z povolání zahájena ve školním roce 1956/57. V roce 1962 vzniklo zemědělské odborné učiliště, které se dále zabývalo přípravou mladých adeptů dostihového sportu. Po roce 1974 bylo zřízeno i dálkové studium, které dosud umožňuje řadě významných pracovníků chovu koní a dostihového sportu získat potřebnou kvalifikaci. V roce 1991 bylo ze stávajícího zemědělského odborného učiliště zřízeno Ministerstvem zemědělství České republiky střední odborné učiliště zemědělské, které bylo pověřeno zajišťováním přípravy v učebním oboru Jezdec a ošetřovatel dostihových koní v denním, dálkovém a externím studiu. Od školního roku 1994/95 pak bylo v učilišti otevřeno nástavbové studium Trenérství dostihových a sportovních koní a rekvalifikační studium pro absolventy středních škol s maturitou se stejným zaměřením. V souvislosti se zavedením výuky 4letého oboru vzdělání Chovatelství se zaměřením na dostihový sport, který se začal vyučovat ve školním roce 2007/08, došlo v roce 2006 ke změně názvu školy na Střední školu dostihového sportu a jezdeckví. Od 1. září 2010 začne výuka dosavadního oboru Jezdec a ošetřovatel dostihových koní pod vlastním školním vzdělávacím programem s názvem Jezdec a chovatel koní se zaměřením na dostihový sport. Proto je tato škola jako jediná v České republice komplexním vzdělávacím zařízením pro přípravu dostihových jezdců a vedoucích pracovníků na úseku chovu a tréninku dostihových a sportovních koní. Za dobu své existence vychovala více než tisíc absolventů, z nichž řada se stala významnými žokeji a trenéry.

V současné době se mohou žáci připravovat v těchto oborech:

Jezdec a chovatel koní se zaměřením na dostihový sport

Chovatelství se zaměřením na dostihový sport

Trenérství dostihových a sportovních koní

Vzdělávací kurz specializovaný na problematiku sportovních koní

Jezdec a chovatel koní se zaměřením na dostihový sport

Jedná se o tříletý obor vzdělání, který je určen pro chlapce a děvčata, kteří úspěšně ukončili vzdělání v 9. třídě základní školy a mají zdravotní způsobilost pro práci ve zvoleném oboru. Studium je zakončeno závěrečnou zkouškou a absolventi obdrží výuční list.

V tomto oboru se žáci připravují pro kvalifikované práce v chovu koní s důrazem na ošetřování všech kategorií dostihových koní, zejména pak na ježdění dostihových koní. Žáci již v průběhu studia jezdí cvalové i klusácké dostihy a účastní se odborných stáží ve významných tréninkových a dostihových centrech po celé České republice i v zahraničí. Hlavní důraz je kladen na odborný výcvik, ze všeobecně vzdělávacích předmětů na výuku cizího jazyka (vzhledem k internacionalizaci turfů) a tělesnou výchovu (sportovní charakter oboru). V odborných předmětech pak na výuku chovu koní, teorie jízdy, dostihového řádu a životosprávy jezdce.

Do denního studia je každý školní rok přijímáno 60 žáků z celé ČR. Dálkové studium je otevíráno zpravidla jedenkrát za tři roky a slouží většinou k přípravě pracovníků, kteří již mají jinou střední školu, pracují v chovu koní nebo v dostihovém sportu a potřebují si doplnit kvalifikaci.

Při přijímacím řízení se bere v úvahu prospěch v ZŠ, výška, hmotnost, tělesná zdatnost, zdravotní stav a zájem o obor.

Absolventi tohoto oboru vzdělání se uplatňují především jako jezdci a ošetřovatelé dostihových koní v dostihových stájích nebo organizacích, které se zabývají chovem koní. Talentovaní absolventi se po získání zkušeností stávají významnými jezdci (po získání 50 vítězství v dostizích žokeji). V posledních letech odchází po vyučení řada absolventů do zahraničí (Německo, Itálie, Anglie, Irsko, Francie, USA), kde pracují v dostihových stájích nebo u sportovních koní, aby po návratu využili zahraniční zkušenosti u nás. Absolventi učebního oboru se mohou ucházet i o přijetí do nástavbového studijního oboru

Trenérství dostihových a sportovních koní nebo do příbuzných nastavbových oborů.

Od 1. 9. 2010 bude tento obor v rámci přechodu na školní vzdělávací program přejmenován na Jezdec a chovatel koní se zaměřením na dostihový sport.

Chovatelství se zaměřením na dostihový sport

Jedná se o čtyřletý obor vzdělání, který je určen pro chlapce a děvčata, kteří úspěšně ukončili vzdělání v 9. třídě základní školy, mají studijní předpoklady, jsou zdravotně způsobilí pro práci ve zvoleném oboru a splnili podmínky přijímacího řízení. Studium je zakončeno maturitní zkouškou a absolventi obdrží maturitní vysvědčení.

V tomto oboru se žáci připravují pro kvalifikované práce v chovu hospodářských zvířat s důrazem na chov a ošetřování všech kategorií koní. Specializací tohoto oboru je zaměření na dostihový sport. Nadaní žáci si mohou již v průběhu studia udělat amatérskou licenci a jezdit cvalové i klusácké dostihy na závodištích v České republice a nejlepší žáci i v zahraničí.

Vzdělávání je koncipováno tak, aby žáci mohli po úspěšném absolvování studia kvalifikovaně vykonávat činnosti, které jsou součástí profilu absolventa, a byli připraveni i pro vyšší odborné a vysokoškolské studium, zejména na školách zemědělského zaměření. Je třeba zvládnout učivo všeobecných předmětů, například chemie, biologie a ekologie, výpočetní technika a maturitní předměty (český jazyk, cizí jazyk, matematika). Z odborných předmětů lze jmenovat například chov zvířat, krmení zvířat, stroje a zařízení, pěstování rostlin, veterinářství, ekonomika a podnikání, chov koní, jezdeckví a praxe.

Žáci se mohou v průběhu studia účastnit zahraničních stáží (Německo, Anglie, Irsko, Francie), kde pracují v dostihových stájích nebo chovatelských zařízeních a prohlubují si tak své odborné dovednosti a jazykové znalosti.

Každý školní rok je přijímáno 30 žáků z celé ČR. Při přijímacím řízení se bere v úvahu prospěch v ZŠ, studijní předpoklady, zdravotní stav a zájem o obor.

Absolventi tohoto studijního oboru se uplatňují především jako chovatelé a ošetřovatelé koní a dalších hospodářských zvířat, zootechnici a vedoucí pracovníci v organizacích, které se zabývají chovem koní a jiných hospodářských zvířat. Dále mohou pracovat jako instruktoři na jízdárnách, v jezdeckých oddílech, krmiváři ve výživářských firmách a soukromí zemědělci. Talentovaní absolventi mohou v dálkovém studiu získat výuční list v oboru Jezdec a chovatel koní se zaměřením na dostihový sport a stát se tak jezdcí z povolání, případně po dosažení 50 vítězství žokeji.

Trenérství dostihových a sportovních koní

(nástavbové studium)

Jedná se o tříleté dálkové nástavbové studium určené absolventům oboru vzdělání Jezdec a ošetřovatel dostihových koní, Jezdec a chovatel koní, oboru vzdělání Chovatel koní - jezdec nebo příbuzných biologických oborů. Studium je ukončeno maturitní zkouškou. V tomto studijním oboru se žáci připravují pro výkon náročných činností povolání v chovu koní, dostihovém a jezdeckém sportu, nebo pro vybrané technickohospodářské funkce provozního charakteru.

Hlavní důraz je kladen na individuální odbornou praxi, která je zaměřena zejména na upevňování a prohlubování intelektuálních a manuálních dovedností vyplývajících z odborných teoretických předmětů. Ve všeobecně vzdělávacích předmětech pak na výuku českého jazyka a literatury, matematiky a cizích jazyků (němčina nebo angličtina) pro přípravu k maturitní zkoušce. Z odborných předmětů je stěžejní fyziologie a metodika tréninku, chov koní, teorie a taktika jízdy, dostihový provoz, jezdecké soutěže a ekonomika podnikání.

Ke studiu, které se otevírá zpravidla jedenkrát za dva roky, je přijímáno 30 uchazečů. Příjímací zkouška se koná z českého jazyka a biologie, odborných znalostí z chovu koní a dostihového a jezdeckého sportu.

Absolventi tohoto studijního oboru se uplatňují především jako cvičitelé, asistenti trenérů nebo trenéři dostihových či sportovních koní v dostihových stájích, organizacích zabývajících se chovem koní, tréninkem sportovních koní nebo jako soukromí podnikatelé. Absolventi se mohou ucházet o studium na vysokých školách a vyšších odborných školách za stejných podmínek jako absolventi ostatních druhů středních škol poskytujících úplné střední vzdělání.

Vzdělávací kurs specializovaný na problematiku sportovních koní

Jedná se o roční dálkový kurs určený absolventům zemědělských studijních oborů, výjimečně jiných středních škol, kteří již složili maturitní zkoušku. Kurs slouží široké veřejnosti k prohloubení znalostí z chovu koní, jezdeckých soutěží, teorie a taktiky jízdy, managementu v chovu koní a jezdeckví a fyziologie a metodiky tréninku. Je zakončen kvalifikační závěrečnou zkouškou, úspěšní účastníci obdrží Osvědčení o absolvování

kurzu. Studenti, kteří splňují další kritéria ČJF, mohou složit zkoušky základního jezdeckého výcviku, případně cvičitelskou zkoušku před komisí České jezdecké federace. Kurs předpokládá, že studenti mají praktické zkušenosti z práce u sportovních koní. Stejně jako v nástavbovém studiu i v tomto kursu se studenti připravují pro výuku náročných činností v chovu koní, jezdeckém sportu nebo pro vybrané technicko-hospodářské činnosti. Získané osvědčení může sloužit jako doklad pro vydání živnostenského oprávnění v oboru.

Rovněž tento typ studia se otevírá podle zájmu uchazečů zpravidla každoročně a přijímáme 30 až 35 studentů.

Charakteristika přípravy

Střední škola je komplexním vzdělávacím zařízením. Znamená to, že zabezpečuje jak teoretickou výuku, tak i praktické vyučování včetně mimoškolní výchovy v domově mládeže a má i vlastní stravovací zařízení. Škola má MŠMT povolenou odlišnou organizaci školního roku, proto může organizovat praktické vyučování ve dnech pracovního volna a pracovního klidu a přesunout 15 dnů praktického vyučování do období školních prázdnin.

Teoretickou výuku

zajišťují převážně interní učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů a odborných předmětů. Některé speciální odborné teoretické předměty pak vyučují učitelé odborného výcviku nebo soukromí trenéři dostihových koní, čímž je zajištěno velmi dobré spojení teorie s praxí. V nástavbovém studiu a kursu vyučují nejdůležitější odborné předměty externí učitelé, vynikající odborníci z praxe nebo z vysoké školy. V tomto směru škola úspěšně spolupracuje se specialisty Veterinární a farmaceutické univerzity v Brně, zejména s prof. MVDr. Jaroslavem Hanákem, DrSc., který navrhoval osnovy předmětu Fyziologie a metodika tréninku, a jeho spolupracovníky, kteří předmět vyučují. Sportovní disciplíny po dohodě s Českou jezdeckou federací přednáší pan Mgr. Jaroslav Sedláček, viceprezident ČJF. Chov koní a Management v chovu koní vyučuje ing. Lenka Gotthardová, CSc., bývalá ředitelka Národního hřebčína Kladruby nad Labem a známá publicistka v oblasti koní.

Odborný výcvik a praxi

zajišťujeme ve vlastní dostihové stáji, na smluvních pracovištích a pracovištích praktického vyučování. Formou exkurzí navštěvujeme nejvýznamnější chovy hospodářských zvířat a tréninková střediska. Důležitým partnerem při zajišťování odborného výcviku je i TMM, a. s., vlastník závodiště ve Velké Chuchli a provozovatel dostihů.

Vlastní dostihovou stáj škola založila v roce 1968 za účelem zkvalitnění praktického vyučování. Žáci zde získávají odborné dovednosti a návyky a mnozí z nich se poprvé posadí do sedla nebo sulky. Na koních školy absolvují žáci obvykle také svůj první dostih v životě. Jestliže se osvědčí, dostávají další šance nejen na „školních koních“, ale i od ostatních trenérů.

Skladbu koní v dostihové stáji se škola snaží neustále zlepšovat. V současné době slouží žákům k odbornému výcviku a k účasti v dostizích 16 anglických plnokrevníků a 8 klusáků.

Nejdůležitějším úkolem školy je připravovat žáky pro ježdění rovinných, překážkových a klusáckých dostihů. TMM, a. s., každoročně vypisuje několik žákovských dostihů a Česká klusácká asociace klusácké dostihy, kterých se naši žáci zúčastňují. Žáci samostatně pod vedením učitelů odborného výcviku koně ve školní stáji ošetřují, trénují a startují s nimi na závodišti ve Velké Chuchli i po celé ČR. Pravidelně se zúčastňujeme dostihů v Karlových Varech, Lysé nad Labem, Tochovicích, Benešově a v Netolicích. Smyslem toho je, aby žáci poznali rozdílnost v taktice a způsobu ježdění dostihů na různých závodištích, ale také aby se co největší počet diváků seznámil s úrovní jejich přípravy. Je snahou školy, aby žáci během učební doby startovali v největším počtu dostihů a dosahovali co nejlepších výsledků na koních připravovaných ve stáji školy, ale i na cizích koních, do jejichž sedel nebo sulek jsou ostatními trenéry angažováni.

Škola dbá také na to, aby žáci získávali první mezinárodní zkušenosti. Proto navázala spolupráci s obdobnou školou v Šal'e na Slovensku a každoročně pořádá u nás mezinárodní žákovské dostihy, žáci se zúčastňují obdobných dostihů v Bratislavě a jsou pořádány odborné stáže i do ostatních evropských států. Žáci školy již navštívili Newmarket (Anglie), Chantilly (Francie), Bremen (Německo), Bábolnu (Maďarsko), ve školním roce 2010/11 škola plánuje odbornou stáž v Irsku.

Žáci II. a III. ročníku absolvují část odborného výcviku na smluvních pracovištích v dostihových stájích ve Velké Chuchli a na pracovištích praktického vyučování

u nejzkušenějších trenérů, kteří plní funkci instruktorů (například F. Holčák, J. Váňa, ing. V. Chaloupka, Z. Koplík atd.). Účelem této přípravy je, aby žáci poznali jiné pracovní podmínky, tréninkové metody a upevňovali si dovednosti a návyky získané ve stáji školy. Žáci se během této přípravy často seznámí i se svým budoucím pracovištěm. Trenéři - instruktoři mají možnost žáky dobře poznat a mohou společně s učiteli odborného výcviku kvalifikovaně rozhodovat o vhodném angažování žáků do dostihů a tím spolupracovat na praktické přípravě žáků.

Mimoškolní výchova

je pro žáky 3letého oboru zajištěna v domově mládeže, který je součástí areálu školy.

Žáci, kteří nemohou denně dojíždět, jsou ubytováni ve 2 až 4lůžkových pokojích.

V domově mládeže jsou klubovny, kuchyňka pro přípravu jednoduchých jídel a studovna.

V době mimo vyučování mohou žáci využívat minitělocvičnu a sportovní a rekreační zařízení v místě. Je možné se zapojit do práce různých kroužků nebo navštěvovat kulturní podniky přímo ve Velké Chuchli nebo v Praze. Žáci 4letého oboru jsou ubytováni v domově mládeže v Písnici.

Profil absolventa oboru vzdělání Jezdec a ošetřovatel dostihových koní

Absolvent se umí správně jazykově vyjadřovat. Ovládá základní prostředky stylu sdělovacího, administrativního a odborného. V jejich rámci je schopen přiměřeně komunikovat. Umí se vyjadřovat v cizím jazyce v běžných komunikativních situacích, umí číst jednoduché texty a rozumí jim.

Ovládá základy matematiky, má představy o přírodních jevech včetně jejich aplikace na potřeby praxe. Má základní poznatky o současném rozvoji vědy a techniky, o základech automatizace, elektronizace a výpočetní techniky.

Uvědomuje si význam a poslání práva ve společnosti, má přehled o právech a povinnostech občana a uplatňuje je ve svém životě.

Dovede se orientovat v celé oblasti chovu koní a dostihovém sportu. Umí ošetřovat jednotlivé kategorie koní, sledovat jejich růst a vývoj.

Dovede připravit a upravovat krmiva, smyslově posuzovat jejich kvalitu, krmit jednotlivé kategorie koní a orientovat se v zásadách uskladnění krmiv.

Je schopen odborně obsluhovat technická zařízení a stájovou mechanizaci v chovu koní.

Umí rozpoznat příznaky onemocnění koní, dovede posoudit zdravotní stav, příčiny

onemocnění a poskytnout jim první pomoc. Je schopen podle pokynu veterinárního lékaře provádět příslušná zooveterinární opatření. Zná zásady karantény, přípravy a používání dezinfekčních prostředků.

Umí posuzovat exteriér koní a asistovat při kování koní. Umí připravovat mladé koně pod sedlo a v sulce, podle pokynů trenéra připravovat koně pro rovinové, překážkové a klusácké dostihy a jezdit koně v dostizích.

Dovede hodnotit množství a kvalitu vykonané práce, vypočítat odměnu za vykonanou práci, vést prvotní chovatelskou evidenci, dostihovou evidenci a běžné provozní záznamy. Zná základní vztahy chovu koní a dostihového sportu k životnímu prostředí a zásady jeho ochrany před možnými negativními vlivy. Dovede své pracovní činnosti vykonávat tak, aby životní prostředí nenarušoval, ale naopak přispíval k jeho zlepšení.

Dodržuje zásady a předpisy ochrany a bezpečnosti práce, hygieny práce, předpisy protipožární ochrany a umí zacházet s protipožárním zařízením.

Možnosti dalšího vzdělávání absolventů

Ti absolventi, kteří úspěšně vykonali závěrečnou zkoušku, se mohou ucházet o přijetí do nástavbového studijního oboru Trenérství dostihových a sportovních koní nebo do příbuzných nástavbových studijních oborů na jiných školách.

Absolventi mohou studovat i na jiných středních školách za podmínek stanovených příslušnými právními předpisy

Profil absolventa oboru vzdělání Chovatelství

Absolvent studijního oboru:

- ovládá dovednosti potřebné k poznání a regulování vlastní osobnosti a dovednosti potřebné pro soukromý a pracovní styk s jinými lidmi,
- je si vědom svých lidských práv a je ochoten respektovat práva jiných lidí, uvědomuje si svou národní příslušnost a má snahu rozvíjet vše pozitivní, co jeho předkové vytvořili,
- cítí sounáležitost se svou vlastí a odpovědnost za ni. Uznává rovnost různých etnických skupin a ras,
- dovede využívat svých poznatků z historie pro lepší pochopení své současnosti,

- klade si v životě filozofické otázky a hledá na ně odpovědi,
- respektuje zásady humanity a je připraven pro aktivní občanský život,
- uvědomuje si vliv přírodního prostředí a vliv rozvoje vědy a techniky na život lidí a zvažuje své rozhodování a jednání v zájmu ochrany přírody a životního prostředí,
- dodržuje platné jazykové normy, umí se výstižně a správně vyjadřovat v mateřském jazyce,
- ve studovaném cizím jazyce rozumí rozhovorům o věcech denního života a dovede pohotově reagovat v rozhovorech o těchto věcech,
- ovládá potřebnou odbornou terminologii svého oboru a dovede pomocí slovníku číst cizojazyčné odborné texty,
- rozumí matematickým pojmům a vztahům mezi nimi, umí vyhledávat, hodnotit a třídit matematické informace, dokáže užívat matematické poznatky a aplikovat přírodovědné poznatky v běžných životních a profesních situacích,
- je schopen pracovat s počítačem a využívat běžných uživatelských programů,
- vyhledává kulturní zážitky (například čte krásnou literaturu, časopisy, populárně naučné knihy podle svého zájmu a navštěvuje kulturní zařízení, jako jsou kina, divadla, koncertní a výstavní sítě atp.),
- je poučen o nebezpečí neodpovědných sexuálních styků, drogové závislosti a o vlivech nezdravého způsobu života vůbec i o předpokladech úspěšného vyrovnávání se s rolí partnera a rodiče,
- snaží se zvyšovat nebo udržovat svou tělesnou zdatnost a upevňovat své zdraví.
- ovládá názvosloví a chemické výpočty, práci s roztoky organických i anorganických látek včetně látek zdraví škodlivých a postupy analýzy vody a krmiv. Biochemické poznatky mu umožňují porozumět metabolickým pochodům v organismu, molekulární podstatě procesu dýchání, trávení, vylučování, svalovému pohybu i přenosu nervových vzruchů,
- je vybaven poznatky o stavbě a funkci jednotlivých skupin organismů a o jejich vzájemných vztazích v ekosystémech. Rozumí biologickým pochodům probíhajícím na úrovni molekulární, buněčné, na úrovni tkání a orgánů i na úrovni celých organismů a jejich populací. Dovede využít genetické poznatky ke šlechtitelské práci ve svém oboru,
- pochopil principy počítače a jeho obsluhy včetně periferií a získal základní znalosti

- práce v počítačové síti. Umí se s přehledem pohybovat v prostředí různých operačních systémů. Dokáže vyhotovit dokumenty v nejpoužívanějších programech typu textových editorů, tabulkových procesorů, databázových systémů a dalšího aplikačního software,
- zná zemědělskou techniku, její konstrukci a zásady jejího efektivního využívání a udržování,
 - umí posoudit základní meteorologické a klimatické prvky a zná základní vegetační činitele, kteří ovlivňují růst a vývoj rostlin. Zná základní technologické postupy pěstování jednotlivých druhů kulturních plodin a umí zjistit dostatečnou krmivovou základnu pro chov hospodářských zvířat,
 - získal základní znalosti z ekonomie, tzn. základní pojmy z mikro i makroekonomie a fungování tržního mechanismu. Orientuje se v oblasti podnikání a umí aplikovat tyto poznatky v praxi,
 - má vědomosti a dovednosti využitelné při praktické činnosti uživatelů výpočetní techniky. Je schopen se orientovat ve velkém množství informací, dokáže je vyhodnocovat, třídít a racionálně zpracovávat. Umí prakticky ovládat prostředky výpočetní techniky se zaměřením na práci s informačními systémy,
 - umí dodržovat prevenci onemocnění, rozpoznávat zdravotní stav a provádět namátkové zdravotní prohlídky. Má vědomosti a dovednosti při fixaci a poskytnutí první pomoci. Zná základní vybavení veterinární lékárničky,
 - má základní výcvik v jízdě na koni a je schopen aplikovat získané vědomosti a dovednosti při specifickém výcviku ve sportovních spolicích a oddílech, při činnosti v agroturistice, při odborném zacházení s koňmi a při práci ve státních oddílech jízdní policie a celní správy,
 - zná zásady korektury kopyt a léčení nejrůznějších nemocí kopyt,
 - umí aplikovat získané vědomosti a dovednosti z chovu koní v plemenitbě, krmení, ošetřování koní, hodnocení koní, zařazování do chovu, odchovu a odstavu hříbat a práci s remontami. Umí vybrat koně vhodné pro agroturistiku a hipoterapii, zná organizaci turistického ježdění, umí vybírat turistické stezky pro začátečníky i pokročilé a sedlový materiál pro agroturistiku. Zná, jak zvládat rušivé jevy v psychice koně a práci koně při náročných situacích, například při sportovních utkáních, návštěvách, hlídkové službě v městských aglomeracích. Umí rozpoznat chovatelsky cenná zvířata, hodnotit exteriér, odhadnout plemennou hodnotu koní,

zná organizaci, směrnice a pravidla přehlídek, závodů, výstav a zkoušek výkonnosti,

- orientuje se v základních oblastech právních norem a předpisů,
- umí řešit náročné životní situace a využívat psychologie k formování vlastní osobnosti, umí využívat běžnou spojovací techniku.

Absolvent je schopen se uplatnit jako

- zemědělský technik v živočišné výrobě,
- soukromě hospodařící zemědělec,
- ošetřovatel a chovatel koní,
- cvičitel nebo instruktor v jezdeckých areálech,
- výživový specialista,
- jízdní policista nebo policista v jiném oboru po dostudování policejní odbornosti,
- pracovník některých provozních úseků zpracovatelského průmyslu.

Možnosti dalšího vzdělávání absolventů

Absolventi, kteří úspěšně vykonali maturitní zkoušku, mohou žádat o přijetí na vyšších odborných školách nebo vysokých školách převážně zemědělského zaměření. Talentovaní absolventi si mohou v dálkovém studiu doplnit odborné vzdělání získáním výučního listu v oboru Jezdec a chovatel koní se zaměřením na dostihový sport.

(www.dostihovaskola.cz, www.velka-chuchle.cz)

Plemeno význačné pro toto zaměření jezdeckého sportu, kterým jsou na Střední škole dostihového sportu a jezdeckví v Chuchli na prvním místě cvalové dostihy, je anglický plnokrevník.

Anglický plnokrevník:

Anglický plnokrevník je nejrychlejší a nejcennější ze všech plemen světa. Vzniklo kolem něj celé dostihové a chovatelské odvětví. On sám je výsledkem křížení dovezených arabských hřebců s domácími „závodními“ koňmi, které probíhalo v sedmnáctém a osmnáctém století v Anglii.

Původ

Následníci Jindřicha VIII. založili Královský chov, kde se křížením španělských a italských importů s koňmi irskými a skotskými gallowayi šlechtily „závodní koně“, později zlepšení i orientální krví. Další podnět vyšel od Karla II. po jeho znovunastolení v roce 1660, kdy se Newmarket stal střediskem dostihů. Chov plnokrevníků má tři zakladatele - Byerley Turka, Darley Arabiana a Godolphin Arabiana. Od nich se odvozují první čtyři linie plnokrevníků - Herod, Eclipse, Matchem a Highfyer, což byl Herodův syn. Bertley Turk byl chycen po bitvě s Turky, podle jedněch samotným Byerleyem u Budy, podle jiných neznámým Holanďanem při obléhání Vídně, který ho Byerleyovi prodal za sto guldenů. Robert Byerley na tomto koni jezdil až do bitvy na řece Boyne v roce 1690. Pravý arab Darley Arabian pocházel z Nadžu a byl koupen v Halebu (Aleppu) roku 1704. Chován byl v Yorkshiru a stal se otcem prvního velkého dostihového koně Flying Childerse a zakladatelem linie Eclipse. Linie Matchem se odvozuje od Godolphin Arabiana dovezeného do Anglie roku 1728.

Popis plemene

Časté dospívání: Moderní plnokrevník dospívá brzy a dvouletí koně již startují na dostizích. Tato praxe je zhoubná a mnoho mladých koní nevydrží vypětí, jemuž jsou vystaveni. Ovšem ekonomické zřetele jsou v tomto případě hlavní.

Chod: Plnokrevník má chod dlouhý, nízký a úsporný. Zadní noha je od kyčle po skočný kloub dosti dlouhá, aby při trysku mohl kůň vyvinout co největší odrazovou sílu.

Temperament: Plnokrevník je fyzicky i psychicky velmi odolný a neobyčejně odvážný, bojovnější než jiní koně. Není divu, že je velmi napjatý, nervní, a tedy náročný na zacházení.

Hlava: Hlava plnokrevníka je ušlechtilá, suchá a velmi jemná. Pod tenkou kůží jsou zřetelně vidět cévy. Profil je na rozdíl od araba rovný. Tváře nesmějí být masité a čelisti hrubé. Uši jsou trochu delší a velmi pohyblivé.

Průměrná výška postavy se pohybuje kolem 162, 5 až 164, 5, ale často jsou koně vyšší i menší.

(Edwards, 1991)

Možnost vzdělávání v jezdeckví nabízí v České republice Střední zemědělská škola v Lanškrouně. Od dvou výše uvedených předešlých se liší v tom, že nemá tak dlouholetou tradici a samotné jezdeckví není tou nejzásadnější prioritou studia, nicméně se v programech studia nachází. Škola nabízí velké množství dalších studijních oborů, my se budeme věnovat pouze tomu, který se týká koní. Oproti těm předešlým studentům zakončují studium už v nejnižším studijní výuce maturitní zkouškou.

I. 4 Střední zemědělská škola Lanškroun

poskytuje úplné střední vzdělání s maturitou ve studijních oborech

<u>Agropodnikání</u>	<u>Ekonomika a podnikání</u>	<u>Veterinářství</u>
v denním studiu	v denním studiu	v denním studiu
a ve dvouletém	(nově od 1. 9. 2009)	(nově od 1. 9. 2009)
pomaturitním studiu	Podnikání a služby	
(nově od 1. 9. 2009)	v denním studiu	
	i dálkovém studiu	

Lanškrounská střední zemědělská škola se nachází na východě Čech v Pardubickém kraji, asi 20 km od České Třebové, odkud je dobré vlakové spojení.

Lanškroun má bohatou a zajímavou historii, pravděpodobně vznikl ve 2. polovině 13. století. Více než šedesát let je lanškrounské školství spjato se zemědělskou školou, jejíž tradice sahá až do roku 1945. Ve své historii prošla škola společným vývojem se školním statkem. Důkazem jsou současné moderní učebny a praktická školní zařízení. Součástí školního statku je areál chovu skotu a areál chovu koní, sloužící jako živé kabinety pro výuku žáků.

Za 60 let vchovala škola více než 3500 absolventů, kteří našli uplatnění hlavně v zemědělské výrobě a službách. V rozhodující míře se podíleli a podílejí na rozvoji zemědělství našeho regionu. Někteří se prosadili také v jiných oborech - ve školství, státní správě, výzkumu, službách, kultuře. V posledních letech řada jejich absolventů

dokázala obstát i v zahraničí, zejména u chovatelů sportovních koní. Máloučtější zemědělská škola se může pyšnit tím, že mezi její absolventy patří místopředseda vlády, mistr světa v cyklokrosu nebo operní pěvkyně Národního divadla.

Škola původně regionálního významu se díky orientaci na chov koní stala institucí s celorepublikovou působností.

Nyní vyučuje dva obory - ryze zemědělské Agropodnikání a ekonomický obor Podnikání a služby.

Škola má vytvořené velmi dobré podmínky pro zajištění ubytování, stravování a volnočasové aktivity. Vlastní domov mládeže hotelového typu s kapacitou 200 ubytovaných, jídelnu, objekty na praxi a sportovní areál. Součástí vzdělávacího systému je i školní hospodářství. Spolupracuje se zemědělskou praxí, výzkumem a vysokými školami. Získala status cvičné školy ČZU Praha, vlastní také certifikát MZVŽ ČR pro vzdělávání. V neposlední řadě pořádá kurzy pro zemědělce. Patří mezi zakládající členy neziskové vzdělávací instituce Agrovenkov.

Za největší přínos pro svůj rozvoj škola považuje v posledních deseti letech navázání aktivní spolupráce se školami v Itálii, Portugalsku, Francii, Rakousku, Švédsku, Německu, Slovinsku a Dánsku.

Studijní obor 41 - 41 M / 01 agropodnikání

orientace: chov koní a jezdeckví

Studijní nabídka obsahuje:

- výuku chovu koní, veterinářství, jezdeckví, možnost získání licence jezdce, nejlepším jezcům s licenci jezdce ve spolupráci s Českou jezdeckou federací možnost získat licenci cvičitele,
- možnost získat řidičské oprávnění skupin B, T zdarma,
- výuku programu aplikované ekonomie - Junior Achievement - mladí podnikatelé, podnikání ve vlastní studentské firmě,

- výuku výpočetní techniky, účetnictví,
- výuku cizích jazyků (angličtiny, němčiny, ruštiny),
- spolupráci se školami v Rakousku, Německu a v Itálii,
- praxi u předních chovatelů koní v České republice i v zahraničí,
- aktivní vyžití ve sportovním areálu školy a v jezdeckém klubu,
- formou zájmových aktivit výuku činností s chladnokrevnými tažnými koňmi, kynologii a myslivost,
- na školním statku podle možností ustájení vlastního koně za poplatek.

Maturita

- ve společné části studenti maturují z českého jazyka, z cizího jazyka a volitelného předmětu,
- v profilové části studenti maturují z praxe a odborných předmětů.

Profil absolventa - čemu se ve škole naučíte

- být chovatelem koní se znalostí výcviku,
- být jezdcem, ošetřovatelem, profesionálním kočím,
- orientovat se v managementu firem a v agroturistice,
- dohovořit se anglicky nebo německy,
- vést účetnictví, proniknout do problematiky daní a zemědělského práva,
- ekonomicky myslet,
- ovládat a prakticky využívat výpočetní techniku,
- řídit motorová vozidla a zemědělské stroje,
- orientovat se v základech zemědělské výroby.

Uplatnění absolventa

- vedení živnosti a podnikatelské činnosti,
- všestranné uplatnění v chovech koní a sportovních klubech doma i v zahraničí,
- aktivní sportovci a instruktoři jezdeckého výcviku,
- podnikatelé v chovu koní a agroturistice,
- manažeři zemědělské prvovýroby a obchodu,

- pokračování ve studiu na VOŠ a vysokých školách.

Financování

- škola je státní => školné studenti neplatí
- členský příspěvek jezdeckého klubu 100 Kč měsíčně - zahrnuje náklady na užívání koní a výstroje,
- náklady na ubytování a stravování.

Podmínky přijetí

- úspěšné absolvování základní školy,
- lékařské potvrzení o dobrém zdravotním stavu.

Výuka praxe

Mezi základní formy výuky praxí patří praxe rozvrhové a učební, kde je plně využíváno zázemí školy a provozů školního statku. Z nich především středisko chovu koní, toto pracoviště v počtu praxe na žáka vysoko převyšuje ostatní - chov dojnic a odchovnu telat. Další formou je praxe odborná bloková, odborná prázdninová a individuální.

Pro studenty se zaměřením na zemědělský provoz se snaží škola na osevním postupu ŠS vytvořit podmínky i pro nácvik mechanizačních praktických činností podle etap polních prací. Pracoviště praktického vyučování se zaměřují především na problematiku chovu koní s respektováním požadavku osnov pro studijní obor 41-41-M/001 AGROPODNIKÁNÍ.

Mimo zázemí školního statku jsou využívána osvědčená smluvní pracoviště pro blokové odborné a individuální praxe na podnicích v působnosti celého Pardubického kraje.

Jsou to společnosti zabývající se zemědělskou prvovýrobou - ZOD Žichlínek, a. s., Podorlicko-Mistrovice, a. s., farma manželů Kaplanových v Líšnici, kde je možné načerpat znalosti o provozování agroturistiky a poskytování mechanizačních služeb.

Studenti se zaměřením na chov koní mají možnost výběru na ověřených pracovištích. Tradiční jsou praxe u pana Skřivana v Suché u Litomyšle, manželů Půlpánových v hřebčíně Equus Kinsky, v nově zbudovaném pracovišti nedaleko Lysé nad Labem - v Hradištku /Kersku/ 30 km od Prahy. Milovníci dostihových koní jsou nadšeni z praxí v dostihových stájích v Zámrsku u trenérky paní Horákové a v Ostrově u Lanškrouna ve stáji Zámecký vrch u pana Votavy. Škole byly umožněny praxe i v hřebčínech Napajedla nebo jihočeském Písku. Prázdninové praxe umožnil i známý dostihový trenér Josef Váňa.

V odborné léčebně Luže-Košumberk je možné načerpat zkušenosti s využíváním koní pro léčebnou terapii (hiporehabilitaci a hipoterapii) pod vedením zkušeného trenéra pana Kopeckého. Pokračují praxe ve stáji pana Bittla, který provozuje jezdeckou školu a agroturistiku v Semaníně u České Třebové.

Slatiňanský provoz Národního hřebčína Kladruby nad Labem je pracovištěm studentů čtvrtého ročníku, kde se jeden týden ve školním roce mohou v rámci individuální praxe seznámit s chovem kladrubského vraníka a s evidencí koní. Nově byla umožněna týdenní prázdninová praxe přímo v Kladrubech nad Labem. Mimo uvedená pracoviště vykonávají někteří studenti na žádost rodičů část praxí na rodinných farmách, většinou při sklizni plodin, setí, orbě apod.

Studující prvního a druhého ročníku oboru Podnikání a služby získávají cenné zkušenosti s obchodní činností ve školním bistru, kde absolvují pod vedením paní učitelky Machové jeden týden individuální praxe. Pro žáky třetího ročníku oboru Podnikání a služby vyšla škole vstříc i pobočka Komerční banky v Lanškrouně, kde je umožněna našim studentům týdenní stáž v programu stavebního spoření, mimo to si mohou žáci vybrat týden praxe v podniku podle vlastního výběru. V posledním ročníku studia u oboru Agropodnikání i Podnikání a služby odevzdává každý student písemnou závěrečnou práci zaměřenou na řešení konkrétní podnikatelské činnosti (tzv. podnikatelský záměr), který musí před komisí obhájit.

Ke škole krom školního statku, kde probíhá především chov, patří také Sportovní jezdecký klub při SZeŠ Lanškroun. Zde probíhá výuka jezdeckví, ale také zde studenti pořádají nejrůznější jezdecké akce a soutěže, kterých se sami účastní.

Nejčastěji používané plemeno koní při zemědělských školách v ČR

Český teplokrevník:

Na území České republiky se původně chovaly dva odlišné typy teplokrevníků. tažný typ v Čechách ovlivnili především importovaní oldenburští plemeníci a jejich potomstvo. Na vývoji ušlechtilého moravského teplokrevníka se podíleli plemeníci rakousko-uherských polokrevných kmenů - Furioso, Przedswit a Gidran. Český teplokrevník byl intenzivně šlechtěn od konce 19.století četnými importy hřebců těžkých teplokrevných plemen (oldenburského a východofríského), omezeně normanskými. Ve vytvářeném chovu českého teplokrevníka vzniklo několik úspěšných krevních linií. Populace nemohla dosáhnout očekávané mohutnosti, došlo také k zeslabení konstituce, zvláště končetin. I při těchto negativních dopadech v prvních generacích se postupně unifikoval typ a vyvíjel se kuň vhodný pro zemědělskou potřebu, i když stále ještě s určitou heterogenitou. Nejtypičtější, tedy již prochované jádro chovu bylo v oblasti Chlumce nad Cidlinou, typ těchto koní byl reprezentován hlavně linií Bystrý. Když se v poválečných letech začal chov českého teplokrevníka typově ustalovat, nastal obecně útlum chovu koní a tím i chov tohoto plemene ztrácel na významu. Český teplokrevník dříve představoval vícestranného koně pro zemědělství s převahou využití v tahu. Koně byli již většího tělesného rámce, robustní, avšak přitom úměrně ušlechtilí, s výrazně zlepšenou kvalitou fundamentu, než tomu bylo v předválečné době. Výběrem plemeníků byly pověřeny státní hřebčince Nemošice, Písek, Tlumačov. Ty vykupovaly hřebečky od chovatelů, odchovávaly je na hřibárnách, které byly součástí hřebčinců, prověřovaly jejich vlastnosti systémem všestranných výkonnostních zkoušek (jezdecká výkonnost, tah) a rozdělovaly je na připouštěcí stanice. Nej kvalitnější plemeníky jim dodávaly státní hřebčiny Kladruba nad Labem a Albertovec. První z hřebčínů choval stálo klisen v typu anglického polokrevníka (Furioso, Przedswit), druhý pokračoval v chovu ušlechtilých jezdeckých koní dřívějšího vojenského hřebčina v Hostouni. Základem tohoto stáda byly kořistní východopruské (trakénské) klisny. V období kolektivizace byli preferováni především koně tažného teplokrevného typu. Jejich intenzivnějším využíváním v plemenitbě ztrácel tento teplokrevník dřívější ušlechtilost, prostorné chody a konstituční tvrdost.

Postupnou obnovou jezdeckého typu později realizovali chovatelé korekcí vlastností anglickým plnokrevníkem a trakénským koněm. Hřebčín Albertovec, který nadále šlechtil koně převládajícího jezdeckého typu využíváním ušlechtilých plemenů kmene Furioso, čelil nebezpečí deprese z příbuzenské plemenitby tohoto kmene založením linie Quoniam trakénským plemením stejného jména. Tato linie později pozitivně ovlivnila vlastnosti teplokrevných koní v Čechách i na Moravě. Ve šlechtění dále převládal požadavek všestrannosti nad jezdeckou výkonností. Teprve růst zájmu o jezdecké koně postupně měnil koncepci šlechtění. Ústavy pro chov koní (Kladruby nad Labem, Albertovec a Netolice) zahájily sportovní testaci koní převládajícího jezdeckého typu. Importem plemenů reprezentujících plemena šlechtěná na sportovní výkonnost a chovných koní z tehdejší NDR byly postupně připravovány podmínky pro intenzivnější šlechtění na sportovní výkonnost. Tato tendence vyvrcholila jednoznačnou orientací na zástupce plemen šlechtěných na sportovní výkonnost - hannoverský teplokrevník, holštýnský teplokrevník, francouzský jezdecký kůň, holandský teplokrevník a další. Selekčním kritériem se stala sportovní, především skoková, výkonnost prověřovaná všestrannými a sportovními výkonnostními zkouškami.

Poměrně krátké období šlechtění a množství použitých plemen jsou příčinou variabilnější tělesné stavby a existence pestřejší škály barev. Typem a vlastnostmi je to konstitučně poměrně tvrdý jezdecký kůň s dobrou mechanikou pohybu, dobrý skokan. Linie: Dietward, Przewit X, Quoniam II.

(Kapitzke, 2006)

Další zemědělské školy v ČR:

Nabídka škol s podobným studijním plánem v jezdecké oblasti je opravdu docela velká. Všechny mají stejné představy jako škola v Lanškrouně, obtíž je v tom, že většinou školy na koně pouze lákají zájemce o studium a samotná výuka se z větší části vůbec neuskuteční. Problémem je nedostatek a nevdělanost vyučujících v tomto oboru a také školy nemají možnost konání samotné praxe u koní.

Příklady takových středních zemědělských škol se nacházejí v ČR v Kroměříži, Humpolci, Táboře, Benešově, Chrudimi, Klatovech, Písku, Poděbradech a Brandýse

nad Labem.

Vyšší stupeň vzdělání v jezdeckví a to vysokoškolské, konkrétně získání titulu bakalář, je možné v Čechách dosáhnout v Humpolci. Výuka probíhá zde, ale škola spadá pod Českou zemědělskou univerzitu v Praze.

I. 5 Zemědělská akademie Humpolec, Centrum pro výuku chovu koní Humpolec

Základní informace

V roce 1952 byla ustavena **Agronomická fakulta** jako jedna z fakult nově založené samostatné Vysoké školy zemědělské. Od té doby plnila svoji funkci hlavního pracoviště pro vzdělávání a přípravu zemědělských odborníků nejen do provozů, ale i do výzkumných ústavů a do státních orgánů.

V roce 2005 došlo v souladu s rozšiřováním jejích aktivit k jejímu **přejmenování na Fakultu agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů**. Fakulta tím chtěla vyjádřit svůj posun od čistě zemědělsky orientované vzdělávací instituce k širší koncipovanému studijnímu i vědecko výzkumnému zaměření moderní univerzity.

V současné době již byl na fakultě dokončen přechod ke třístupňovému systému studia. Fakulta tedy nabízí bakalářské studijní programy profesní (Fytotechnika, Zahradnictví, Zootechnika) i teoretické (Zemědělství, zahradnictví a rozvoj venkova; Udržitelné využívání přírodních zdrojů). Dalším stupněm je magisterské studium, které nabízí specializované programy Zootechnika, Fytotechnika, Rostlinolékařství, Zahradnictví, Genové technologie a šlechtění, Rozvoj venkova a zemědělství, Kvalita a zpracování zemědělských produktů, Péče o biosféru, Hodnocení a ochrana půdy a anglicky vyučovaný mezinárodní program Natural Resources and Environment.

Posledním stupněm je pak studium doktorské v programech Fytotechnika, Zootechnika a Zemědělská specializace. Představuje specializační výběrové studium a je určeno pro absolventy magisterského studia s výborným prospěchem.

Absolventi fakulty pracují jako manažeři v oblasti zemědělství, zahradnictví, chovu zvířat (nejen hospodářských), v ochraně a využití přírodních zdrojů včetně využití a zpracování odpadů. Jsou zaměstnáváni jako poradci, ve státní administrativě, ve výzkumných ústavech i v rezortu školství.

Katedra speciální zootechniky zde zajišťuje studium zabývající se samotným jezdeckým, zajišťuje výuku předmětů:

- chov skotu, prasat, drůbeže, ovcí, koní,
- jezdeckví,
- chov kožešinových zvířat a králíků, laboratorních zvířat,
- reprodukce a inseminace hospodářských zvířat
v různém rozsahu na všech fakultách ČZU.

Zvýšená pozornost je věnována praktické výuce, u které je volena forma samostatné práce studentů, ve vybraných předmětech na zpracování projektů a výchovu studentů k týmové práci.

Po odborné a organizační stránce zajišťujeme také provoz Jízdárny ČZU (ŠZP Lány – hospodářství Suchdol), kde probíhá výuka předmětů chov koní, jezdeckví a další. Mimo výuku toto pracoviště plně slouží všem studentům pro využití jejich volného času a zájmu o danou problematiku.

Výuku studentů 2. + 3. ročníku bakalářského programu Zootechnika, oboru Chov koní, (ABPH) zajišťuje od akademického roku 2010/11 **Centrum pro výuku chovu koní, Humpolec**, které bylo založeno 1. 9. 2010. Výuka studentů v 1.ročníku probíhá na fakultě v Praze Suchdole.

Základní částí přijímacího řízení je písemný test z biologie a chemie (teoreticky zaměřené - bakalářské studium), případně pouze biologie (profesně zaměřené bakalářské studium). Obsahem písemného testu je látka v rozsahu studia na gymnáziu - tematické celky v příloze.

Cílem písemného testu je ověření předpokladů uchazečů pro vysokoškolské studium

zvoleného studijního programu a určení pořadí pro výběr uchazečů.

Vyučované předměty zabývající se koňmi z různých pohledů, neuvádím všeobecné předměty:

S t u d i j n í p r o g r a m B4103 - ZOOTECHNIKA (ABP)

O b o r 4103R015 - CHOV KONÍ (ABPH)

Bakalářské **prezenční** profesně zaměřené studium

1. ročník, výuka Praha: Zoologie, Praktická anatomie koně, Základy genetiky, Praktická fyziologie zvířat - kůň, Praxe

2. ročník, výuka Humpolec: Etologie zvířat - koní, Etika chovu zvířat a welfare koní, Výživa zvířat, Chov koní, Technika chovu koní, Výcvik koně a jezdce, Jezdecký sport, Plemenitba koní, Praxe

3. ročník, výuka Humpolec: Dostihový sport, Stavby a zařízení pro chov koní, Management a marketing chovu koní, jezdeckví a dostihového sportu, Zoohygiena a prevence chorob koní, Péče o pohybový aparát, Biotechnika reprodukce koní

Charakteristika oboru

Studijní obor je akreditován jako společný program FAPPZ ČZU v Praze a České zemědělské akademie v Humpolci, střední školy. Výuka prvního ročníku probíhá v Praze a je soustředěna na předměty teoretického základu společné pro všechny druhy zvířat, ale i specializované pouze na koně. Výuka druhého a třetího ročníku probíhá v Humpolci a je soustředěna především na odbornou činnost a praktickou výuku. Studijní plán oboru je koncipován tak, aby postihl jak tradiční aspekty chovu koní, tak i případnou realizaci přípravy zvířat pro jejich využívání formou služeb či jiné formy podnikání. Zároveň připravuje studenty k působení v oblastí sportovního využívání koní.

Možnosti uplatnění absolventů

- ve všech oblastech chovu koní a jejich využití,
- v poradenských a specializovaných službách, v obchodních organizacích,
- v oblasti služeb a nevýrobních organizacích - šlechtění zvířat, krmivářský průmysl, kontrolní zemědělské a inspekční organizace,
- ve správních orgánech, ochraně zvířat,
- ve sportovních organizacích a zájmových klubech.

Doporučené obory navazujícího magisterského studia:

Zájmové chovy zvířat,

Výživa a dietetika zvířat,

Šlechtění zvířat,

Reprodukční biotechnologie.

(www.czu.cz, www.af.czu.cz, www.humpolec.agrobiologie.cz)

Na jízdárně ČZU v Lánech je k výuce jezdeckví používáno hlavně plemeno koní

hafling:

Domovem haflinga jsou hory na jihu rakouského Tyrolska, v okolí Hafflingenu v Ötzatalerských Alpách. Hlavní hřebčín leží v Jenesii. Tento malý kůň má vrozenou schopnost k práci na horských svazích a slouží jak k jízdě, tak k tahu.

Původ

Moderní hafling, ač v podstatě chladnokrevník, má orientální základ po arabském hřebci El Bedavi XXII, jehož vliv se projevuje u všech čistokrevných haflingů. Naproti tomu základní stádo tvořili původní domácí koně, těžcí alpští tahouni a příbuzné plemeno poníků. Těžcí alpini už vyhynuli. Později chov ovlivnil malý typ norika a huculové, bosenští horští koně a polští konici. Všichni tito evropští horští pony mají společný genetický základ v evropském tarpanovi.

Charakter

Díky uzavřenosti chovu haflingů a horskému prostředí se vytvořil ustálený typ nezaměnitelného vzhledu. Plemeno je neobyčejně zdravé a otužilé, mladí koně

vyrůstají na alpských pastvinách (tomuto způsobu odchovu se říká alpung), kde řídký vzduch přispívá k rozvoji jejich srdce a plic. Toto krásné, výkonné a skromné plemeno bylo začátkem století značně rozšířeno i u nás.

Chod: Pohyb tohoto poníka je neobyčejně volný a uplatňuje se hlavně jeho dlouhý krok, výhodný při práci na neschůdných a strmých horských svazích.

Jsou to vždy ryzáci nebo isabely s hřívou a ocasem jako len. Díky tomu je hafling jedním z nejpřitažlivějších malých koní na světě. Jeho průměrná výška je 135cm.

Hafling je mohutně stavěný, ale zvláště silná a svalnatá jsou bedra a výborně utvářená zád'. Má také dobrou hloubku hrudi. Velké oči, velké, široce otevřené nozdry a malé uši dodávají haflingovi živého, inteligentního vzhledu a odrážejí jeho mírnou povahu.

(Edwards, 1991)

I. 6 Mendelova univerzita v Brně

Agronomická fakulta

Obor Chov koní a Agroturistika, navazující magisterské studium

V souvislosti se změnami ve společnosti i v zemědělství a potravinářství rozšířila Agronomická fakulta nabídku svých oborů, aby lépe připravila absolventy pro jejich uplatnění v praxi v souladu s předpokládaným vývojem a potřebami společnosti.

Tradičními zůstávají obory **Fytotechnický** a **Zootechnický**. Jejich učební programy se však inovují a modernizují, studium se prodlužuje ze čtyř na pět let a rozšiřuje se doba praxe, kterou mohou studenti s jazykovými předpoklady vykonávat i v zahraničí.

V roce 1991/1992 byla zahájena výuka v oboru **Všeobecné zemědělství**. Má připravit budoucího absolventa univerzálněji, na širším základě, aby byl schopen se adaptovat na nové podmínky v zemědělských podnicích různých typů, velikosti i zaměření. Podle svého umístění v praxi si bude potřebné speciální znalosti doplňovat a prohlubovat v doplňkových formách studia, které bude fakulta organizovat. Absolvent bude mít velmi kvalitní základ biologického vzdělání, ale bude mít i dobré znalosti ekonomické, organizační a technické, aby mohl úspěšně řídit zemědělskou výrobu a prokázat

schopnost podnikat a obchodovat.

Další studijní obor **Technologie potravin** rozšiřuje nabídku profesní orientace absolventů ve velmi žádané specializaci na zpracovatelské technologie rostlinných a živočišných produktů, produkci potravin, jejich bezpečnosti a hygieny. Absolvent oboru bude schopen se uplatnit i ve specializovaných potravinářských podnicích, případně i v kontrolních institucích na úseku kontroly jakosti zemědělských produktů a potravin.

Agroekologický obor připravuje inženýry pro uplatnění v oblasti ochrany a tvorby životního prostředí. Absolventi budou tedy dobře připraveni k řízení ekologizované zemědělské produkce včetně znalosti pozemkových úprav, vodního hospodářství, zemědělských staveb, lukařství a pastvinářství a příslušné legislativy.

Agronomická fakulta Mendlovy univerzity v Brně dále nabízí získání odbornosti v oborech **Provoz techniky, Automobilová doprava a Management techniky**. Tyto technické obory reagují na požadavky trhu práce v oblasti technicky vzdělaných manažersky orientovaných odborníků v oblasti nasazení strojů, optimalizace technologických a dopravních procesů.

Velmi dobré uplatnění nacházejí absolventi oboru **Technologie odpadů**. Na základě spojení biologických a technologických znalostí jsou absolventi schopni komplexního přístupu k problematice odpadového hospodářství v širokém spektru podniků a komunální sféry.

Současný dynamický rozvoj fakulty a náplň jednotlivých studijních oborů jsou výsledkem usilovné práce vedení fakulty, pedagogických, vědeckých a technických pracovníků, kteří úzce spolupracují s tuzemskými i zahraničními odborníky a institucemi.

V rámci přiblížení se standardům zahraničních univerzit probíhá studium na celé Mendelově univerzitě v Brně od akademického roku 2000/2001 podle ECTS - Evropského kreditního systému. Nový kreditní systém umožňuje rozsáhlejší výběr volitelných předmětů hlavně ve vyšších ročnících, a tedy zvýšený podíl studentů na

utváření vlastního osobního odborného profilu. ECTS nabízí také větší mezinárodní mobilitu studentů s celou řadou dílčích výhod (zdokonalení se v cizích jazycích, možnost studia na zahraničních univerzitách a další). Principem kreditního systému je ohodnocení jednotlivých předmětů každého studijního plánu body - kredity. Výše kreditů odpovídá hodinové dotaci předmětů a pracovní zátěži studentů v daném předmětu. Studijní plán každého oboru je pak sestaven z předmětů povinných - profilujících daný obor, kde tyto předměty tvoří maximálně 80 procent hodinové dotace studijního plánu. Zbývajících 20 procent si doplňuje student z předmětů specializačních - povinných pro vybrané specializace a z předmětů volitelných. Volitelné předměty lze vybírat dle zájmu studenta z celouniverzitní nabídky. V rámci mezinárodního programu Socrates je možné absolvovat část studia i na partnerských školách v zahraničí.

Pro studenty Agronomické fakulty Mendelovy univerzity v Brně je tak vytvořeno prostředí s podmínkami, které jsou plně srovnatelné s ostatními českými i zahraničními univerzitami. Důkazem toho je moderní informační a počítačové centrum, vybavené nejmodernější audiovizuální a počítačovou technikou s připojením do sítě Internet. Studenti mají k dispozici nově vybudované pavilony a laboratoře s nejmodernějším zařízením, botanickou zahradu a arboretum a Školní zemědělský podnik v Žabčicích.

Studenti mají možnost vyhledávání širokého spektra odborných informací díky on-line počítačovému přístupu k celé řadě placených databází (ProQuest, PCI Web, WEB of SCIENCE, EIFL-DIRECT aj.). Součástí rozsáhlého vzdělávacího centra je i nově zrekonstruovaná knihovna a studovna s počítačovým vybavením a celou řadou softwarových produktů. Ke zkvalitnění vzdělávacího procesu na fakultě slouží také účelově zařízené objekty (skleníky a laboratoře).

Charakteristika oboru Chov koní a agroturistika:

V rámci studia oboru Chov koní a agroturistika jsou studenti připravováni na následující okruhy činností: chovatel a šlechtitel koní, trenér dostihových a sportovních koní, cvičitel jezdeckví. V těchto okruzích činnosti uplatní studenti získané znalosti z genetiky a šlechtění koní, obecné zootechniky, reprodukce koní, výživy a krmení koní a přípravy koní pro jejich pracovní a speciální využití.

Uplatnění absolventa

Absolventi najdou uplatnění v uznaných chovatelských sdruženích, jezdeckých, hiporehabilitačních a chovatelských centrech, v pedagogické a vědeckovýzkumné oblasti. Rovněž budou mít potřebné znalosti pro práci v oblasti chovu a využití koní a budou schopni podnikat na venkově v oboru cestovního ruchu a venkovské turistiky. Budou připraveni vytvářet v rámci podnikatelské činnosti na venkově prostředí, ve kterém využijí specifické přírodní podmínky regionů ČR a budou podporovat aktivity typické pro prostředí venkova.

Profilové předměty oboru

Chov a šlechtění koní, Agroturistika a venkovská turistika, Anatomie a fyziologie koní, Zoohygiena a choroby koní, Systémy využití koní, Reprodukce koní.

Státní zkouška se skládá z obhajoby diplomové práce a zkoušky ze 4 předmětů. Tři předměty jsou povinné a to Agroturistika, Chov a šlechtění koní a Výživa a krmení koní. Jeden předmět povinně volitelný z výběru Podnikový management, Nemoci koní a zoohygiena a Reprodukce koní.

I. 7 Jezdecká akademie - Střední odborná škola

Mariánské Lázně, s.r.o.

Jezdecká akademie - střední odborná škola Mariánské Lázně, s. r. o., je od roku 2006 zapsaná do rejstříku škol vedeného MŠMT ČR. Jako odborná škola poskytuje úplné střední odborné vzdělání s maturitou, jako jediná v ČR nabízí specializaci zaměřenou na klasické disciplíny jezdeckého sportu a organizaci jezdeckví v rámci České jezdecké federace (ČJF) a federace (FEI).

Připravuje studenty nejen k aktivnímu uplatnění v oblasti chovu koní a jezdeckého sportu, ale poskytuje i základní vzdělání nutné k vedení sportovních center a soukromých jezdeckých středisek. Z širšího pohledu poskytuje škola studentům průměry informací z oblasti přírodních a společenských oborů v odvětví, které má v rámci EU značnou společenskou prestiž.

Jezdecká akademie již tradičně poskytuje studijní maturitní obor 41-43M/02 Chovatelství se zaměřením na chov koní. Letos také nově nastavbový obor 41-43L/507 Trenérství dostihových a sportovní koní.

Uplatnění absolventa

Práce v tělovýchovných nebo soukromých jezdeckých zařízeních v rámci EU, jízdní oddíly policie, vedení praxí a odborného výcviku ve středních a učňovských školách po doplnění pedagogické kvalifikace, zřízení a provoz vlastního jezdeckého střediska, vlastní sportovní činnost, po navazující praxi činnost trenérská.

Pokračování studia

Na Vysokých školách se zaměřením na zemědělství, VŠ tělovýchovného charakteru, VŠ přírodovědného zaměření, Pedagogická fakulta v příbuzných oborech.

O škole - charakteristika studia

1. Studijní obor: 41-43-M/002 Chovatelství

se specializací na chov koní a jezdecký sport. Studijní obor pro absolventy 9. ročníků ZŠ, studenty a absolventy SOU a SŠ.

Délka studia 4 roky, zaměření jezdecké a chov koní, dosažený stupeň vzdělání - úplné střední odborné, způsob ukončení - maturitní zkouška, ZZVJ, licence jezdce a cvičitele

Maturitní předměty

Povinné:

Společná maturitní zkouška: český jazyk, cizí jazyk, matematika nebo biologie

Profilová maturitní zkouška:

odborný blok I. (chov koní, biologie, výživa a krmení, základy veterinářství)

odborný blok II. (teorie jízdy, technická zařízení, pravidla jezdeckého sportu, organizace jezdeckví)

Praktická zkouška

Koncepce výuky je maximálně zaměřena na soudobé konkrétní informace z organizace a technologie chovu koní a jezdeckého sportu. Teoretické znalosti a praktické návyky poskytující souběžně se studiem možnost plnění základních kvalifikací a aktivní provozování jezdeckého sportu.

Studenti se seznamují s provozem jezdeckého zařízení po stránce technologie, organizace i ekonomiky. Práce s počítačem je přímo zaměřena na software, který souvisí s organizací chovu koní a jezdeckého sportu a umožňuje automatické doplňování dat pro kontrolu užitkovosti a dědičnosti.

Studenti mohou během studia získat jezdeckou licenci, cvičitelskou licenci, řidičská oprávnění na osobní a nákladní automobil a traktor.

Škola zajišťuje ubytování a stravování.

2. Studijní obor: 41-43L/507 Trenérství dostihových a sportovní koní

Studijní obor pro absolventy SOU v oborech farmář zemědělec, chovatel, jezdec.

Nástavbový obor se otevírá od září 2011 formou denního studia po dobu dvou let a dálkového studia po dobu tří let, podmínkou pro přijetí je úspěšné absolvování SOU.

Všichni studenti podléhají povinné registraci v České jezdecké federaci prostřednictvím Jezdecké společnosti Mariánské Lázně, kde probíhá veškerý jezdecký výcvik a praxe.

Jízdárna je pro studenty volně přístupná po celý školní rok. Výcvik probíhá pod školenými českými i zahraničními trenéry na koních v majetku Jezdecké školy Mariánské Lázně. Povinný výcvik je 4 hodiny týdně, nepovinný dle zájmu studentů.

Vítán je vlastní kuň, kterého je možné ustájit přímo v areálu za zvýhodněných podmínek.

Školné na jeden školní rok je 30 000 Kč. Přijímací řízení na denní studium se skládá z praktického předvedení dovedností v jezdectví a z testů z českého a cizího jazyka, na dálkové studium jsou povinné testy z českého a cizího jazyka.

(www.jezdeckaakademie.cz, www.jsml.cz)

II. Nejvýznamnější evropské jezdecké školy:

II. 1 Španělská jezdecká škola ve Vídni

Španělská jezdecká škola ve Vídni je nejstarší jezdecká akademie na světě. Byla založena v roce 1572 při habsburském císařském dvoře za účelem vzdělávání mladých šlechticů v jezdeckém umění. Za své jméno vděčí španělským koním, kteří se zde zpočátku užívali. Později je nahradili lipicáni, jediné plemeno, které zde dnes vidíme. Lipicáni jsou plemeno vyšlechtěné rovněž ze starošpanělských koní. Od roku 1580 byli ke dvoru dováženi z hřebčína v Lipici (na Istrii) a nyní se chovají speciálně v hřebčíně v Piberu u města Köflach nedaleko Grazu. Škola působila v dřevěné aréně nedaleko císařského paláce až do *roku 1729, kdy jí císař Karel VI. přidělil Zimní jízdárnu.*

Historie

Zimní jízdárna byla projektována jako součást císařského paláce Hofburgu architektem Josefem Emmanuelem Fischerem z Erlachu. Výstavba byla zahájena v roce 1723 a dokončena v roce 1735, tedy v době, kdy Rakousko-Uhersko dosáhlo vrcholu své moci a vlivu. Mezi početnými dvorními jezdeckými školami v Evropě přetrvala Španělská jezdecká škola jako jediná a přežila i pád a rozpad Rakouska-Uherska v roce 1918. Dnes ji Rakouská republika uchovává jako kulturní instituci, pro veřejnost je otevřena během tréninku a dvakrát týdně se pořádají gala představení. Škola také příležitostně vyjíždí na

turné do různých zemí světa, kde předvádí svůj program.

Trénink

Na cestě od nezkušeného kadeta k plně kvalifikovanému jezdcí, či dokonce k vedoucímu jezdcí, musí uchazeči překonat řadu výzev. Výcvik jezdcí trvá v závislosti na talentu a pílí jednotlivých uchazečů přibližně čtyři až šest let. Teprve potom je jezdec schopen opustit dohled vedoucího výcviku, dosáhnout kariérního skoku do pozice pomocného jezdcí a vystoupit v programech na školeném koni. Další čtyři roky přípravy jsou potřebné k tomu, aby mohl samostatně zajišťovat výcvik koně.

První roky výcviku tráví jezdec nejen tím, že se učí zvládat péči o koně, ale také správné údržbě a zacházení se všemi pomůckami a vybavením: sedla, uzdečky, atd.- vše musí být absolutně čisté, úhledně uklizené a správně používané. Zatímco se začínající jezdcí učí, jak pečovat o koně s ohledem na to, že jde o hřebce, absolvují také pravidelné jezdecké hodiny. Pod dohledem zkušeného jezdcí kadet každý den procvičuje správný sed na plně školeném hřebci, během prvních let na lonži. Historie a dlouhá tradice školy a klasická práce s koněm jsou rovněž součástí výuky. Přibližně po čtyřech letech provede ředitel školy spolu s vedoucími jezdcí hodnocení pokroku každého studenta, jeho znalostí a dovedností. Pozitivní hodnocení vede k povýšení jezdcí do pozice pomocného jezdcí, což mimo jiné znamená, že je mu svěřen do péče mladý hřebec a také že může začít vystupovat v programech na plně školeném hřebci. Opouští dohled vedoucího jezdcí a podléhá dohledu ředitele školy.

Pomocný jezdec je nyní osobně odpovědný za chráněnce, který je mu svěřen do výcviku, a pod profesionálním dohledem zkušených jezdců a vedoucích jezdců má za úkol vycvičit mladého hřebce i sebe do úrovně, kdy jsou schopni společně vystoupit v programu během představení pro veřejnost. Tato fáze výcviku trvá dalších šest let a vyžaduje od mladého jezdcí vysoký stupeň disciplíny, trpělivosti a citu.

Trvá tedy něco mezi osmi a dvanácti lety, než jezdec dosáhne úrovně plně kvalifikovaného jezdcí. Jsou to roky, kdy to mnozí vzdají a vytrvají opravdu pouze ti nejlepší. Pouze ti nejlepší z nejlepších pak mají šanci dostat se na pozici hlavního jezdcí, tzv. chief rider, která vyžaduje mimořádné jezdecké schopnosti a vlastnosti jako empatii, porozumění,

schopnost předávat znalosti druhým, sebedisciplínu a vůdčí schopnosti. Jen několik málo členů jezdeckého týmu dosáhne na tuto pozici. Hlavní jezdci byli v minulosti vždy mimořádné osobnosti, pro něž byla Španělská jezdecká škola mnohem více než jen místo, kde praktikovali klasickou práci s koňmi. Věnovali škole svůj čas a nemalé úsilí, aby byla zachována tradice a starodávné dovednosti a aby byly nedotčené předány dalším generacím. Na stránkách školy jsou pak uvedena jména všech hlavních jezdců počínaje rokem 1710.

Na pozici kadeta se může přihlásit každý milovník koní se základními jezdeckými dovednostmi, který splňuje následující požadavky:

- Věk alespoň 16 let,
- Občanství některého ze států Evropské unie,
- Výška 170 cm,
- Znalost německého jazyka a dobrá znalost angličtiny.

(překlad www.srs.at)

Ačkoliv to není nikde výslovně uvedeno, jde o školu, která je určena pouze pro muže. Jezdkyně byste ve španělské jezdecké škole ve Vídni hledali marně.

Pokud jde o koně, každým rokem na podzim přichází do školy osm až deset tři a půlletých hřebců z hřebčina v Piberu. Určitý čas si mladí koně přivyknou na nové prostředí a potom se podrobují normální tréninkové rutině. Každého koně ve výcviku je nutné hodnotit individuálně na základě jeho výkonnostních schopností. Výcvik je obtížný a dlouhodobý. V podstatě se dělí na tři etapy. V první fázi je to ježdění v maximálně přirozeném sestavení koně, tedy ne ve shromážděných chodech na přímých liniích, v druhé etapě ježdění shromážděných koní ve všech způsobech chodu k dosažení přirozené rovnováhy a ve třetí se požaduje umělé vzpřímení se zesíleným zaúhlením kloubů, pravidelnost chodů atd. V poslední výcvikové fázi je značná pozornost věnována piafě. Tato figura je základním předpokladem, jehož zvládnutí je nezbytné k jednotlivým prvkům nad zemí. Pohyb koně vzbuzuje dojem, že kůň „tančí“ podle hudby provázející jeho vystoupení. Koně se také učí plynule zvládat půvabné piruety i předvádět rytmicky a přesně piafu a pasáž. Piafa je vznošený, vysoce sebraný krok, prováděný prakticky na jednom místě. Pasáž

(jakýsi „vydržený klus“) je pomalý, vysoký a rytmický pohyb, při němž se kůň majestátně ve vysokém stupni sebrání pohybuje vpřed.

Obzvláště nadaní koně se vybírají pro výcvik nejobtížnějších prvků vysoké školy, skokům, kterým se říká airs neboli nadzemní cviky. Ty se považují za nejvyšší vrchol klasického umění a jsou nejdokonalejším projevem naprostého soustředění. Nejprve se nacvičují „z ruky“, tj. na uzdě, kterou drží trenér. Teprve když kůň zvládne skoky s dokonalou lehkostí, může je zkoušet s jezdcem. V 17. století existovalo sedm uznávaných skoků, z nichž některé byly neúplné nebo snad pouze cvičné prvky. Dnes se koně učí jen třem základním cvikům. Je to levada, kurbeta a kapriola („kozí skok“ z italského capra-koza). Při levadě, která je průpravou pro další skoky, kůň zvedá celý předelek těla na silně pokrčených zadních nohách, přičemž úhel páteře se zemí dosahuje 45 stupňů. Hlezna jsou snížena na 20 až 25 cm nad zemí, přední nohy jsou také ohnuté, pokud možno v klidu. V této poloze musí kůň chvíli vydržet. Kurbeta následuje po levadě. Z první polohy kůň skočí na zadních končetinách šikmo vzhůru dopředu a zachovává při tom polohu těla se zdviženými a ohnutými předními nohama. Jsou to opakované krupády kupředu, při nichž se kůň nesmí předními končetinami dotknout země. Je to tedy odskok v levadě a doskok v levadě. Na předchozí cviky navazuje kapriola, kdy kůň vyskočí vzhůru z levady (tedy mohutným odrazem zadních končetin), a než dosáhne ve skoku jeho hřbet horizontály, musí vymrštit obě zadní končetiny dozadu. Chybné je, vymrštit-li kůň zadní končetiny až po dosažení horizontály, neboť pak dopadne na zem předními končetinami.

Některé cviky vysoké školy až na nadzemní prvky byly zařazeny do vrcholových drezurních soutěží. Španělská sportovní škola užívá pouze lipické hřebce, jsou to převážně bělouši, avšak ojediněle se vyskytne i hnědák.

Veřejná představení

Pro veřejná představení mají koně černou jezdeckou výstroj se zlatými přezkami a ozdobami, ale bez obvyklého podhrdelníku. Nosí tradiční bílé jelenicové sedlo, královské sedlo pro klasické ježdění. Jezdci jsou vesměs rakouští občané a nosí fraky barvy „šňupacího tabáku“, dvourohé klobouky s kokardou, jelenicové jezdecké kalhoty a vysoké černé boty. Jako symbol pokory jezdec nosí dlouhé březové nezdobené rákosky. Podle tradice jezdcí smekají své dvourohé klobouky na pozdrav před portrétem Karla VI.,

který je zavěšen na kratší stěně nádherné, galeriemi vroubené barokní prostory, nad vchodem, jímž jezdci vjíždějí do jízdárny a kudy ji opouštějí.

Elegantní školní čtverylku, slavné pas de deux, a další části programu doprovází pečlivě aranžovaná hudba z děl Bizeta, Chopina, Mozarta, Boccheriniho i Fučíka. Tančící bílí koně pod tajemnými, zdánlivě nehybnými jezdci v prostoru zalité světlem třpytivých lustrů poskytující divákovi pocit vzácné krásy, „jezdeckého umění v jeho nejčistší podobě a v nejdokonalším provedení“.

(Edwards, 1991)

Piber

Hřebčín Piber byl založen v roce 1798. Nejprve sloužil jako remontní stáj, poté jako vojenský hřebčín, od roku 1867 byl čistě pod vojenskou správou. Poté po dočasném civilním vedení musel být hřebčín dokonce na jistý čas uzavřen, ale po krátké době byl obnoven opět jako místo pro remonty a nakonec zase jako hřebčín, který byl součástí vojenského sektoru až do konce I. světové války v roce 1918.

V poválečné době byl Piber stejný hřebčín jako Radovec, který dával staré monarchii unikátní ráz.

Piber se proslul především chovem ušlechtilých plemen koní. Tak mohli být v Piberu chováni na vysoké úrovni arabští a anglo-arabští koně. Chov anglických plnokrevníků a polokrevníků byl v Piberu také na vysoké úrovni.

První lipicáni byli chováni v Piberu od roku 1857. Tito lipicáni nebyli však klasičtí dvorní, které známe dnes, nýbrž koně, kteří byli využíváni jen v zemském chovu, jak je tomu ještě dnes v Maďarsku, ČSSR a Jugoslávii. V roce 1869 byli lipičtí koně, kteří dosahovali požadované chovné kvality, přemístěni z Piberu do Radovce. Vlastní lipicáni dvorního chovu, kteří byli z původního chovu v Lipici (ležící severně od Terstu), přišli do Piberu poprvé v roce 1920. Dnes je státní hřebčín Piber jediným rakouským hřebčínem, který se zabývá chovem lipicánů pro Španělskou jezdeckou školu ve Vídni a zároveň je nositelem tradic tehdejšího císařského chovu v Lipici. Zde byli chováni lipicáni pro vysokou školu podle určitých zásad tak, aby byli vhodní a výkonní. Nejvyšším chovným cílem se stala produkce barokně výrazných parádních a okázalých koní, jakých bylo využíváno ve své době u císařského dvora a doposud i ve Španělské jezdecké škole ve Vídni.

Také Piber nezůstal během druhé světové války bez následků. V roce 1942 byl veškerý chovný materiál přemístěn do Hostouně na Šumavě, aby byl uchován velký italský a jugoslávský jednotný chov. V roce 1945 byli nejdůležitější chovní koně převedeni

americkou armádou pod vedením generála Pattona v době konečného válečného převratu do americké zóny. Po návratu jugoslávských a italských koní zůstal zbytek, který pocházel ještě z rakouského hřebčína, a v roce 1947 byl navrácen do Piberu. Stálo značné úsilí dostat znovu celý chov na dřívější úroveň.

Vedle lipicánů se v Piberu udržuje relativně malý chov chladnokrevníků, kteří jsou pozůstatkem starého rakouského jezdeckého chovu kavaléristů – „radoveckého ražení minci“. Celý chov čítá 60 až 70 koní.

(Dossenbach, Köhler 1978)

Lipicán

Lipicán je tak dokonale spojen s vídeňskou Španělskou jezdeckou školou, že si téměř nelze představit jedno bez druhého. Ve skutečnosti se však tyto bílé koně (jen zřídka se vyskytují i vraníci, hnědáci nebo ryzáci) chovají skoro na celém území někdejší rakousko-uherské monarchie, a nejen pro potřeby vídeňské španělské školy v Piberu. Vzdor konfliktu v bývalé Jugoslávii se plemeno dosud chová v Lipici ve Slovinsku, odkud pochází a kde drsná vápencová divočina krasu podstatně ovlivnila jeho charakter a dala mu jméno. Chov lipicána se však v posledních desetiletích rozšířil do mnoha evropských zemí a rovněž i do Ameriky a Austrálie.

Typické znaky:

V lipickém hřebčíně bylo vždy zvykem chovat bělouše, protože ti se jevíli pro důstojnost císařského domu jako nejvhodnější. Samozřejmě že se zde objevovali, a to až do 18. století, koně jiných barev. Obraz George Hamiltona z roku 1727 představuje chovné klisny z Lipice, mezi nimiž jsou vranky, hnědky, plavky i klisny krémové včetně drobně skvrnitých. Pozdější rytiny, patrně od Ridingera, zachycují i koně skvrnité, piebaldy a skewbaldy. Moderní lipicáni z Piberu jsou vesměs bílí, hříbata běloušů se rodí tmavá. Příležitostně se v chovu vyskytnou i hnědáci, kteří se ale do chovu nezařazují. Je však tradicí vždy jednoho držet přímo ve Španělské jezdecké škole.

Piberský lipicán je středního rámce, měří málo přes 152 cm, ale některé linie, zejména kočárové typy, mohou být větší. Objektem chovu v Piberu byl kůň barokního typu, robustní, se silnými končetinami, mocnou zádí a silným krkem. Často se vyznačuje mírným klabonosem starošpanělského plemene. Významným je u lipicánů příznivý temperament, který činí tyto inteligentní koně velmi učenlivými. Koně se ochotně

podřizují kázni v manéži, aniž by ztratili svůj oheň.

Skalnatá půda Krasu vydatně ovlivnila povahu lipicána, ve skutečnosti se mu daří vždy jen v podobných podmínkách. V Laxenburgu například, kde byly podmínky prostředí mírnější, počet narozených hříbat rychle klesal a naopak se zvyšovala úmrtnost.

V Krasu odchovaná hříbata pomalu dospívají, ale zato se dožívají vysokého věku. Mnozí z vídeňských lipicánů předvádějí náročné cviky ještě ve dvaceti letech a mohou se dožít i přes třicet let.

(Edwards, 1991)

II. 2 Francouzská jezdecká škola Saumur

Původ Cadre Noir: první generace civilních jezdců

Stejně tak jako Revoluce a Císařství potvrdily statečnost francouzské kavalerie, ukázaly také její nedostatečnou jezdeckou připravenost. Nakažlivé nemoci, krutost bojů a špatná kvalita vojenské jízdy té doby zničily její stáda. Po skončení napoleonských válek byla francouzská kavalerie zdecimována. Pro obnovení stavu koní byla roku 1825 založena škola kavalerie v Saumur s cílem standardizovat výcvik válečných koní. Vzhledem k naléhavé potřebě zvýšení počtu jezdců a koní zde byl vytvořen tým vyučujících složený z několika proslulých civilních jezdců pocházejících z jezdeckých škol ve Versailles, Tuilleries nebo Saint Germain. Byli považováni za jezdeckou elitu doby a vyučovali důstojnické žáky kavalerie: to je zrození Černých kádrů ze Saumur.

Ačkoliv prvotní poslání tohoto elitního sboru ve své době bylo učit důstojníky a poddůstojníky a připravovat koně pro vojenské využití, jeho jezdcí si zachovávali dědictví akademických principů z Versailles a jejich vyslovené zalíbení v jezdeckém umění se nemohlo omezovat pouze na vojenský výcvik. Cadre Noir se rychle stávali garanty francouzské jezdecké doktríny zachováváním a praktikováním zásad akademického ježdění. Dne 20. června 1828 při příležitosti návštěvy Její Královské výsosti Vévodkyně z Berry byla uspořádána jezdecká slavnost na její počest a tím se Cadre Noir poprvé představili na veřejnosti.

Mechanizace kavalerie

Počátkem XX. století se kavalerie mechanizovala (koně byli na bitevních polích postupně nahrazeni tanky a letadly) a nastoupila otázka užitečnosti Cadre Noir v rámci armády.

Vláda se nedokázala rozhodnout pro zrušení toho, co se během času skutečným živým pokladem Francie.

Sportovní orientace Cadre Noir

Sedmdesátá léta doznala pozoruhodný vývoj jezdeckví pro zábavu se vznikem nespočetných jezdeckých středisek. A Francie se rozhodla organizovat výuku jezdeckví vytvořením školy, jejímž posláním bude vzdělávání diplomovaných trenérů a příprava na soutěže vysoké úrovně. Roku 1972 byla ministerstvem sportu založena Ecole Nationale d'Equitation (Národní jezdecká škola). Samozřejmě stavěla na know-how a znalostech jezdců Cadre Noir, kteří svou rolí vyučujících této školy dostali svému původnímu poslání: vyučovat jezdeckví přizpůsobené své době, včera vojenské, dnes sportovní, a věnovat se výcviku koní.

Cadre Noir tým změnili svůj statut z vojenského na civilní.

Ecole Nationale d'Equitation v číslech

- Škola vlastní 330 koní,
- Kapacita stájí je 400 až 500 koní
- 180 zaměstnanců a 1500 stážistů každý rok,
- 60 tisíc návštěvníků ročně,
- spotřeba 15 tisíc podkov za rok,
- roční spotřeba 511 tun granulovaného krmení a 900 tun sena,
- roční spotřeba 6400 m³ vody,
- produkce 6 tisíc tun hnoje ročně.

O 330 koní se denně stará asi 60 podkoních. Pomáhají jim automatizované systémy: distribuce vody, krmných dávek a pásový dopravník na hnůj. Granulované krmivo se sype 3 až 4krát denně v přesně stanovenou dobu.

Historie černé uniformy

V roce 1815 byli poprvé rekrutováni civilní jezdci, často důstojníci na penzi. Aby se odlišili od vojenských důstojníků školy (modré uniformy kavalerie), začali postupně nosit černé oblečení. Vojenští jezdci, kteří je postupně nahrazovali, zachovávali tuto tradici a také nosili tuto černou uniformu. Dnes jsou jediným viditelným rozdílem mezi civilními a vojenskými jezdci prýmky na uniformách a čepicích při představeních. Čepice civilních jezdců jsou ozdobeny zlatým sluníčkem, čepice vojáků zapáleným granátem.

Francouzský jezdecký kůň

Mezi stále vzrůstajícím počtem evropských teplokrevníků nebo polokrevníků je francouzský jezdecký kůň (Cheval de Selle Francais) nejvšestrannější. Jako všichni teplokrevníci je samozřejmě výsledkem křížení více plemen a kmenů, od ostatních se však liší výraznými klusáckými schopnostmi. Na samém počátku tvorby tohoto plemene se totiž významně uplatnil norfolkský roadster, největší klusák všech dob. Název francouzských polokrevníků pro jezdecký sport Cheval de Selle Francais se začal užívat teprve od prosince 1958. Do té doby se všichni francouzští jezdečtí koně kromě plnokrevníků, arabů a angloarabů jmenovali prostě polokrevníci, „demi-sang“.

Původ:

V devatenáctém století obratní normanští chovatelé dovezli anglické plnokrevníky a polokrevné hřebce, aby vylepšili své odolné, ale nevzhledné všestranné normanské koně. Nejdůležitější z těchto plnokrevníků byl robustní norfolk roadster. Vytvořili dva typy kříženců, rychlé tažné koně, z nichž se pak stal francouzský klusák, a anglonorman, který se pak rozdělil na jezdeckého koně a tažného koba. První z nich se stal i prototypem francouzského jezdeckého koně.

Po druhé světové válce vzrostl zájem o chov jezdeckých koní s vyšší rychlostí, živostí a bystrostí. K vývoji tohoto typu přispěli klusáci, plnokrevníci i arabi. Především je to výborný skokan, ale zařazuje se také do dostihů AQPSA (Asociace pro závodní využití jiných než plnokrevných koní), účastní se také terénních závodů a soutěží.

Vlastnosti:

Většina francouzských jezdeckých koní jsou ryzáci vysokí kolem 163 cm. Před rokem 1980 se plemeno oficiálně dělilo do pěti tříd. Ve třech třídách byli středně těžcí koně malí (do 160 cm), střední (do 165 cm) a velcí (nad 165 cm). V dalších dvou třídách byli těžcí koně, přičemž malý měřil kolem 163 a velký nad 163 cm.

II. 3 Německá jezdecká škola Warendorf

Pomáhá téměř 50 let profesionálnímu jezdeckému v sedle!

Německá jezdecká škola se integruje od roku 1968 do zemského chovu, věnuje se vzdělávání, přípravám na zkoušky a zkouškám z ošetřovatelství a také výuce jezdeckví.

Je střediskem profesionálních jezdců (a ošetřovatelů specializujících se na jízdu na koni), což s sebou přináší velký význam pro jezdecký sport. Stávající personál doplňují vyškolení lektoři. Ve stájích školy je pokročilým nadaným amatérům k dispozici přibližně 50 vysoce kvalifikovaných koní, z velké části hřebců.

Odpovídající ohlas nacházejí učební kurzy pro zájemce z oboru (rozhodčí, stavitelé parkůrů, pomocný personál). Vedle vzdělávání a doškolování externích profesionálních jezdců je v německé jezdecké škole dnes vyškoleny na deset spolupracovníků zabývajících se chovem koní. Při využívání možností zemského chovu stejně jako zvláštních podmínek národních vzdělávacích a školicích center nabízí německá jezdecká škola praktikantům skvělou příležitost pro úspěšný start v profesionálním životě.

Škola je zařazena, co se její úrovně týká, mezi domácími jezdeckými školami a olympijským výborem pro jezdeckví. Má celostátní působnost. Při plnění svých povinností vyvíjí spolupráci s odborem Sport Německé jezdecké federace (FN) a v oboru „profesionální jezdec v německém jezdeckém a vozatajském sdružení“. Cílem školy je rozšiřování klasického jezdeckého umění.

Warendorf

Hřebčín Warendorf byl založen v roce 1826. Tak bylo vyslyšeno přání chovatelů Vestfálska a Porýní formulované již roku 1815. S realizací tohoto požadavku započal pruský hlavní státní mistr von Jagow.

Prvního února 1826 bylo k dispozici 13 východopruských hřebců a již v roce založení bylo jimi připuštěno 943 klisen. Silné využívání státních hřebců vyžadovalo zvýšení počtu plemeníků. V roce 1830 jich bylo už 50, v roce 1839 bylo používáno na 70 hřebců. Téhož roku byl pro Porýní zřízen hřebčinec Wickrath. Od té doby se stal Warendorf „vestfálským hřebčincem“.

Přesto pokračovalo rozšiřování stavu plemeníků. Roku 1878 čítal hřebčinec na 100 hřebců. Zařízení na Münstertoru bylo pro takovou kapacitu příliš malé, a tak se hřebčinec přemístil na pravou stranu řeky Ems, kde má své sídlo dodnes. Zpočátku sloužil Warendorf výlučně jen jako hřebčinec s teplokrevným chovem. Ušlechtilí hřebci zlepšili původní chov v této oblasti. Ve zkoušce, v které byly klasifikovány remonty, však Vestfálsko selhalo, protože o remonty byl malý zájem (získaly malé bodové hodnocení).

Nicméně sedláci se stále více a více dožadovali chovu těžkých koní. A proto byl počet ušlechtilých teplokrevníků silně zredukován a do chovu byli zařazeni těžcí

chladnokrevníci. Roku 1894 provinční sdružení odhlasovalo, že „ušlechtilé plemeno“ se přejmenuje na Oldenburger Art. Potom se ale ukázalo, že oldenburské a východofríské potomstvo bylo málo využíváno. S hannoverskými a anglo-normanskými koňmi byly dělány další šlechtitelské pokusy a nakonec se experimentovalo dokonce s hřebci klusáků. V roce 1920 stálo v hřebčinci 88 hřebců tzv. Edelzucht (ušlechtilý chov).

Vedle nepříliš úspěšného teplokrevného chovu vzkvétal mezitím chov chladnokrevníků. V roce 1881 byli importováni dva belgičtí hřebci, se kterými započaly dlouholeté velké úspěchy.

Roku 1920 nastal rozhodný obrat v teplokrevném chovu. Tento nový směr chovu byl rozvíjen jen na bázi hannoverských koní. Dále bylo v chovu využíváno jen velmi málo plnokrevných, východopruských, berberských a graditzkých plemenů.

Chovným cílem mezi oběma světovými válkami byl „silný, statný, dobře stavěný a obyčejný pracovní, jezdecký a kočárový kůň“. Číselně chladnokrevníci představovali dvě třetiny stavu.

V 50. letech klesla poptávka po chladnokrevnících a v jubilejním roce 1976 stáli v hřebčinci pouze dva. Chladnokrevný chov byl mezitím přebudován s dobrým výsledkem na výkonný, univerzální, použitelný, charakterově i temperamentně stálý typ koně.

(Dossenbach, Köhler1978)

Vestfálský kůň

Původ a historie:

Vestfálský kůň je úzce spřízněn s hannoverským koněm - má větší podíl hannoverské krve. Je chován v oblasti Porýní-Vestfálsko na severozápadě Německa. Hlavní chovatelské centrum je ve Warendorfu a toto středisko je rovněž sídlem německého jezdeckého sportu (sídlí zde Národní federace). Tato oblast má dlouholetou tradici v chovu koní. Na počátku 19. století byli východopruští hřebci dáni k dispozici místním majitelům klisen, aby se zlepšila kvalita chovu. V průběhu let se využívali hřebci různých plemen - hannoverského, dále oldenburského, fríského, anglo-normanského i klusácká plemena - a teprve v minulém století se chovatelé definitivně rozhodli pouze pro jediný vliv a to hannoverský. Dnešní vestfálští koně sdílejí stejnou krevní linii s moderním hannoverem, ačkoliv existuje několik linií specificky vestfálských.

Popis a charakteristika:

Vestfálský kůň má stejně čisté tvary jako hannoverský. Stavba těla je typická pro

moderního sportovního koně. Krk je dlouhý, dobře tvarovaný, tělo hluboké a široké, záď je silná a může být mírně skloněná. Nohy jsou trochu delší než u hannoverského koně. Výška se pohybuje mezi 155 a 165 cm. Z barev jsou povoleny všechny základní. Hlava je inteligentní s široko posazenýma očima.

Využití:

Vestfálský kůň je předurčen pro sport. V současné době dosahují koně tohoto plemene světových úspěchů a to hlavně v drezuře a ve skocích. Mezi nejznámější vestfálské koně patří Rembrandt, olympijský vítěz v drezuře v letech 1988 a 1992 v sedle s Nicole Uphoff-Beckerovou. Rembrandt, jeden z nejkrásnějších představitelů svého plemene, byl prvním koněm v historii olympijských her, který získal dvě zlaté medaile za drezuru v soutěžích jednotlivců. V roce 1989 se stal mistrem Evropy a získal titul na Světových jezdeckých hrách konaných v roce 1990 ve Stockholmu. Další proslulí koně jsou Ahlerich (olympijský vítěz v drezuře v roce 1984 v sedle s Reinerem Klimkem), Fire (vítěz mistrovství světa v parkúrovém skákání v roce 1982 s Norbertem Koofem) a Roman (vítěz mistrovství světa v parkúrovém skákání v roce 1978 s Gerdem Wirrlfagem).

III. Komparace

Po posouzení metodiky praxe a dosažených výsledků vybraných jezdeckých škol v Evropě a České republice jsem došla k závěru, že v současné době srovnání jejich úrovně podle stejných měřítek téměř není možné. Z mého pohledu jsou pro toto tvrzení tyto důvody: hipologická tradice v České republice byla po válce přerušena nástupem komunistického režimu. Kůň se stal symbolem buržoazního přežitku, veškerý rozvoj tréninku totálně stagnoval, chyběla možnost kvalitního vzdělávání v zahraničí a také příležitost pro srovnání s jinými jezdcí. Chovatelství v této době chyběl přísun nové krve, čímž došlo i k velmi pomalému rozvoji plemena český teplokrevník. Jediné místo, kde tradice zůstala nepřerušena, je Národní hřebčín Kladruby nad Labem. Ovšem v Kladrubech nad Labem se chovali vždy spíše koně do záprahu, kteří sice vykonávali službu u nejvyšších státních institucí, ale jezdeckému a hipologickému vzdělávání žáků se zde velká pozornost nevěnovala. Hřebčín plnil cíl produkovat vynikající tažné koně především pro císařské dvory a královské jízdárny, ale tito koně se hodí zejména na různé ceremonie, kde tvoří vždy hlavně efektní složku veškerých jízdnic představení. Ve sledovaných zahraničních jezdeckých školách je již původní záměr zcela jiný: jedná se o široké hipologické

vzdělávání, na jehož vrcholu stojí jako nejvyšší produkt vynikající jezdec a dokonale příježděný kůň. Tento přístup se bohužel v Čechách moc nevyskytuje. Problém začíná v nedostatku kvalitních a dobře vzdělaných trenérů a učitelů, kteří by školili další budoucí trenéry. Také si myslím, že školám v Čechách chybí dostatečná autorita k tomu, aby žáci byli dostatečně motivovaní. Taková prestižní škola v České republice nikdy vzniknout ani nemohla, protože v době Rakouska-Uherska byla hlavním městem Vídeň a centrem vlády Rakousko, takže podobné kulturní tradice, které ve své době byly vlastně součástí společenského statusu, se pěstovaly a vyvíjely mimo naše území. Ve Francii byla situace obdobná, Saumur slouží jako líheň nejlepších jezdců a koní. Tato škola ovšem byla přísně armádní a tradice zde zůstala vojenská, což ovlivňuje tamější metodický přístup do dnešních dob. Škola dodnes spadá pod vojenskou tělovýchovu a to je opravdu patrné. Nejlepší jezdci se účastní jezdeckých závodů a vždy jsou dobře rozpoznatelní od ostatních díky svým školním uniformám.

IV. Závěr

- 1. Jaký je systém hipologického respektive jezdeckého vzdělávání v České republice?**
- 2. Jaký je systém hipologického respektive jezdeckého vzdělávání ve vybraných evropských jezdeckých školách?**
- 3. Jak se tyto školy a instituce navzájem liší a v čem jsou si podobné?**
- 4. Jaká je úspěšnost uplatnění absolventů těchto škol a institucí v praxi?**
- 5. Jaká jsou doporučení po seznámení se s danou problematikou pro potenciální zájemce o studium na těchto školách a institucích?**

1. V České republice najdeme v jezdecké oblasti všechny možné stupně dosaženého vzdělání, to znamená od výučního listu, maturity až po vysokoškolský titul jako bakalář a magistr. V první řadě bych chtěla uvést nejzásadnější problém českého hipologického vzdělávání, od kterého se celá situace odvíjí, a to je nedostatek kvalitních trenérů. To také vede k tomu, že i když školy nabízejí ve svých programech jezdecké či výukové jízdy na koni, praxe je většinou taková, že se hlavně učí o chovu. Učitele v chovatelských předmětech máme a k tomuto tématu je zpracovaná i literatura. Bohužel jezdecké v podobě praxe zde naráží na další problém než jen na trenéry – chybějí také dobře vycvičení koně, kteří by mohli žáky učit. Školy všeobecně disponují menším počtem koní, než by bylo potřeba, což je otázka hlavně finanční. Jediná škola, která má tento problém vyřešený, což je také její velké plus, je Střední škola chovu koní a jezdecké Kladruby nad Labem. Nejenže má z českých škol nejvíce hodin praxe, ale v Národním hřebčíně je stále k dispozici spousta koní do práce. Na učňovských školách a na střední jezdecké škole v Mariánských Lázních, kde poskytován dostatek praxe přímo v sedle, se dá také získat licence jezdecké, nikoli však licence cvičitele a trenéra. Pro tyto licence už musí jednotlivci vyvinout další úsilí samostudiem. Toto podle mého názoru nevyhovuje o dobré úrovni českého jezdeckého

vzdělávání. K čemu tedy tyto školy slouží, když nevychoávají žádné trenéry, ale jen pouze jezdce, o jejichž úrovni by se dalo polemizovat. Další střední, většinou zemědělské školy a vysoké školy poskytují praxi nejčastěji formou bloků, například týden intenzivně jednou za půl roku, a to je velice málo. Studenti se také příliš samotnému k jezdeckému nedostanou a spíše jen pomáhají buď na školních statcích, nebo ve smluvních podnicích. Praxe pak vypadá tak, že se vyučuje z hipologického pohledu hlavně chovatelství. Na rozdíl od některých evropských škol, které produkují úspěšné jezdce a závodníky, se tomu tak v Čechách neděje, a když tomu tak je, tak jen proto, že tento jednotlivec má za sebou zázemí svých vlastních stájí či koní a také vlastní individuální trenéry.

2. Ve Španělské jezdecké škole ve Vídni je systém velice důkladně propracován a má dlouholetou tradici. Výuka je založena hlavně na praxi a dovednostech zažívaných žáky přímo v sedle koně. Toto platí i pro další školy mnou vybrané. V evropském měřítku jsou výsledky těchto škol nadstandardní, což je prokázáno i tím, že tyto školy už vychovaly několik úspěšných účastníků olympijských her. Jak ve Francii v Saumuru, tak v německém Warendorfu studenti ukončují studium s diplomem jezdec a chovatel a co je nejdůležitější - během studia se žáci dopracují k vlastní výkonnosti odpovídající nejvyššímu stupně výcviku, který se předvádí na nejtěžších soutěžích po světě. Toto se s českou úrovní studentů vůbec nedá srovnávat. V Saumuru se vyučují všechny jezdecké disciplíny, škola je všestranná a krom toho mají studenti možnost volby konkrétní specializace. Velice podobné je to ve Warendorfu, škola však navíc nabízí různé kurzy a vzdělávání pro zájemce z řad veřejnosti. V Německu se prosazuje trend vzdělávat opravdu širokou veřejnost a ne jen samotné jezdce, což je poznat třeba i u publika, které navštěvuje sportovní akce s koňmi. V první řadě chodí na závody podstatně více diváků a ti vědí o světě koní kolikrát víc než lecjaký jezdec v Čechách. Ve Warendorfu je rovněž možno plnit licence jezdce, které si mohou plnit i jezdci, již nestudují přímo ve škole. V Německu je otázka licence jezdce mnohem komplikovanější a hlavně má na rozdíl od té naší několik výkonnostních tříd. Trochu jiná situace je ve Vídni. Zde se mohou vzdělávat jen opravdu vybraní jedinci a to ještě musí splňovat určité podmínky jako například tělesný vzrůst. Výuka je zde zaměřena pouze na drezuru, zato na takové úrovni, která mnohdy překonává úroveň i olympijských soutěží.

3. V čem se školy liší, už zaznělo v této práci několikrát. Hodnocení, kterému jsme dospěli je jednoznačné - hipologické studium je v Čechách na mnohem nižší úrovni. Liší se také

v metodice výuky, i když v poslední době, kdy je možné cestovat, je dostupná cizí odborná literatura a lidé dnes běžně zvládají komunikaci světovými jazyky, je v Čechách tendence přibližovat se kvalitním zahraničním školám. Školy u nás se snaží poučit z jejich osvědčeného vzdělávacího systému, ale překonat mnohaletou propast bude ještě nějaký čas trvat. Z tohoto jasně vyplývá, že lepší výsledky dobrých zahraničních škol jsou také zásluhou jejich nepřerušované tradice. Podstatné je také to, že na všech mnou vybraných evropských školách je kladen velký důraz na samotnou praxi. V neposlední řadě se tyto školy liší statusem vystudovaných žáků a postavením, kterého dosahují ve společnosti.

Podobné jsou si školy na prvním místě láskou ke koním, která je jejich studentům společná. Ta je základním předpokladem k podání přihlášky ke studiu. Práce u koní je velice náročná a také dost specifická a vyžaduje silné zapálení do problematiky. Současnou podobu bych viděla hlavně v tom, že se jedná o práci s koňmi ať už v jezdeckví či v chovatelství, které je u nás si myslím na trochu lepší úrovni. Stále se nemůžeme srovnávat s tak hipologicky vyspělými státy, jako je Německo či Francie, což je dáno především v poměru narozených hříbat za rok u nás a tam. Pokud se v těchto zemích ročně narodí několikanásobně více hříbat než u nás, je z čeho vybírat špičkové koně.

4. V České republice nacházejí absolventi uvedených škol uplatnění v jezdeckých stájích, ale většinou jako ošetřovatelé a tato práce není příliš dobře placená. Pokud někdo sežene uplatnění jako jezdec, má opravdu veliké štěstí. Musí to být hodně dobrý a nadějný jezdec, a přesto to stále není nijak zvlášť finančně ohodnocená práce. Musíme podotknout, že v Čechách se dá u koní slušně vydělávat, pouze pokud je to vaše vlastní podnikání a jste opravdu dobrý trenér, nebo případně vlastníte jezdeckou stáj, kde nabízíte služby pro koně a jezdce. Domnívám se, že to, že máte jezdecké vzdělání, vám v Čechách dobrou a slušně placenou práci nezaručí. Ti opravdu kvalitní jezdci, kterým chybí potřebné zázemí, tudíž odcházejí za prací do zahraničí. A smutnou záležitostí je, že jelikož jezdeckví u nás není považováno za prestižní obor, kromě jedinců se vztahem ke koním se ve stájích setkáváme bohužel i s takovými lidmi, kteří se třeba na jinou školu nedostali, a pro něž je tedy práce u koní pouze jakýmsi východiskem z nouze – a podle toho také vypadá.

Uplatnění absolventů Španělské jezdecké školy je výlučné a pro tuto instituci specifické. Je totiž jen jedno a to přímo ve škole. Studenti během studia nejezdí jinde než na školních koních a také mají zakázáno se účastnit jiných než školních jezdeckých akcí. Cílem je plně

se soustředit na studium a práci se školními hřebci. Výuka dobrého jezdce trvá několik let, a když se někdo dostane na pozici hlavního jezdce, ve škole zůstává a pracuje zde jako trenér studentů. Pokud ovšem někdo opustí školu dříve, vždy najde uplatnění jako jezdec či trenér, a to díky vysokému společenskému statusu absolventů ve Vídni. Specifické je uplatnění studentů také v tom, že se jedná výhradně o drezurní ježdění.

Odchovanci Saumur a Warendorf mají relativně široké uplatnění nejen kvůli všestrannému zaměření studia, ale zejména proto, že v těchto zemích je samo jezdeckví na mnohem vyšší úrovni a laicky řečeno - koně jsou tam v každé vesnici. K tomu studenti francouzské jezdecké školy v Saumur mají možnost uplatnění ve vojenství, pod které škola spadá.

5. Zájemci o studium na některé z uvedených škol bych před podáním přihlášky doporučila zhodnotit reálné možnosti dalšího uplatnění v praxi, stupeň dosaženého vzdělání v návaznosti na možnosti dalšího formálního vzdělávání a v neposlední řadě si uvědomil svoje fyzické možnosti popřípadě talent pro zvolený obor. Zohlednit je třeba také příležitost k uplatnění na současném trhu práce.

V současnosti se situace v České republice podle mého názoru zlepšuje. Všechny zmíněné školy se snaží navázat na relativně úspěšnou předválečnou sportovní tradici. I přes značné finanční nároky, které to s sebou nese, dochází ke spolupráci se zahraničními trenéry a hipology. Studenti mají k dispozici mnohem více odborné literatury a výukových materiálů, i v překladu do češtiny. Situace je sice složitá a jako všude je i tady „vše o penězích“, ale každá snaha se cení, a tak se stav tohoto oboru rok od roku zlepšuje.

Sama možná budu mít jednou možnost rozvoji vzdělávání jezdců pomoci. Zástupci České zemědělské univerzity v Praze nedávno navštívili naši rodinnou jezdeckou stáj v Hradištku u Sadské s dotazem na možnost výuky praxe jízdy na koních v našem areálu. Další dotazy se samozřejmě týkaly i možnosti poskytnutí kvalifikovaného trenéra. A tím bych se po ukončení svého studia ráda stala já.

Literatura:

1. BASCHE, A., *Geschichte des Pferdes*. Sigloch Edition, Künzelsau, ISBN3-89393-172-4, 559str.
2. BELKNOP, M., A., *Equine Dictionary*, J.A.Allen, London, 1997, ISBN85131-696-4
3. BROWN, J.H., PILLINER, S., POWELL-SMITH, V., *Pferde Management*. BLV Verlagsgesellschaft, München, 1984, ISBN3-405-13553-2, 303str.
4. Deutsche Reiterliche Vereinigung, *Pferdewirt*. FNverlag, Warendorf, 2005 , ISBN3-88542-390-1, 335str.
5. Deutsche Reiterliche Vereinigung, *Betriebswirtschaftslehre*. FNverlag, Warendorf, 2002, ISBN978-3-88542-378-2, 384str.
6. DOBEŠ, J., *Jízda na koni*, Nakladatelství a vydavatelství CESTY, Praha, 1997, ISBN80-7181-169-6, 200s.
7. DOSSENBACH, D., KÖHLER, H. J., *Die grosen Gestüte der Welt*. Hallwag AG, Bern, 1977, ISBN3-444-10176-7, 290str.
8. DUŠEK, J., *Chov koní*. Nakladatelství Brázda, s.r.o., Praha, 2007, ISBN80-209-0352-6, 402str.
9. EDWARDS, E. H., *Obrazová encyklopedie koní*. Agentura cesty, Praha, 1995, ISBN80-7181-060-6, 400str.
10. EDWARDS, E. H., *Velká kniha o koních*. Media klub, Bratislava, 1997, ISBN80-88772-38-9, 240str.
11. ENDE, H., ISENBÜGEL, E., *Péče o zdraví koně*, Nakladatelství Brázda, s.r.o., Praha, 2006, ISBN80-209-0340-2, 280s.
12. FERJENČÍK, J., *Úvod do metodologie psychologického výzkumu*. Portál, s.r.o., Praha, 2000, ISBN80-7178-367-6

13. FILLIS, J., *Breaking and Riding*. The Lyans Press, USA, 2005, ISBN1-59228-669-0, 359str.
14. FLADE, E. J., *Das grose Pferdebuch*. Edition Leipzig, German Democratic Republic, 1984, ISBN593-057-8, 224str.
15. GUÉRINIÉRE, F.,R., *School of Horsemanship*. J.A.Allen, London, 1994, ISBN978-0-85131-575-1, 330str.
16. HAGEN, A., K., *Das kleine Reitabzeichen*. Cadmos Verlag GmbH, Brunsbek, 2007, ISBN978-3-86127-543-5, 80str.
17. HAGEN, A., K., *Kleines und Groses Hufeisen*. Cadmos Verlag, Schwarzenbek, 2009, ISBN978-3-86127-568-8, 80str.
18. HERMSEN, J., *Westernové ježdění*. Rebo Productions, s.r.o., Čestlice, 1997, ISBN80-85815-75-5, 144str.
19. HOLLÝ, K., *Jezdectví pro samouky*. Vydavatelství Montanex, a.s., Ostrava, 2003, ISBN80-7225-105-8, 110s.
20. KAPITZKE, G., *Barocke Pferde*. Franckh-Kosmos Verlags-GmbH a CO., Stuttgart, 1997, ISBN3-440-07324-6, 96str.
21. KAPITZKE, G., *Das Pferd von A-Z*. BLV Verlagsgesellschaft mbH, München, 1991, ISBN3-405-13275-4, 350str.
22. KAPITZKE, G., *Kůň od A do Z*. Nakladatelství Brázda, s.r.o., Praha, 2008, ISBN978-80-209-0363-1, 416str.
23. KARL, P., *Omyly moderní drezury*. Brázda, s.r.o., Praha, 2008, ISBN978-80-209-0365-5
24. KHOLOVÁ, H., HOŠEK, J., *Pferde*. Adentinum, Praha, 2005, ISBN80-86858-04-9, 223str.
25. KNOPFHART, A., *Drezura od stupně Z do stupně T*. Nakladatelství Brázda, s.r.o., Praha, 2003, ISBN80-209-0322-4, 155str.
26. KUNZ, M., *Dressurlektionen von M bis Grand Prix*. Cadmos Verlag, Brunsbek, 2006, ISBN3-86127-409-4, 150str.

27. MAHLER, Z., *Člověk a kůň*. Nakladatelství Dona, České Budějovice, 1995, ISBN80-85463-52-0, 184str.
28. MAHLER, Z., *Pocta koním*. Nakladatelství Jan Krigl, Praha, 2009, ISBN978-80-904372-0-3, 178str.
29. MEIER, R., *Samostatně v sedle*, Nakladatelství Brázda, s.r.o., Praha, 2004, ISBN80-209-0300-3, 208s.
30. MORRIS, D., *Horsewatching*. Crown Publishers, Inc., New York, 1988, ISBN0-517-57267-2, 150str.
31. OLIEIRA, N., *Reflections an Equestrian art*. J.A.Allen, London, 1976, ISBN0-85131-461-9, 118str.
32. PFISRER, P., *Problemlöse Bodenarbeit, Tipps und Tricks*, Müller Rüschnikon Verlag, Stuttgart, 2008, ISBN 978-3-275-01638-9, 159s.
33. PLUVINEL, A., *The Maneige Royal*. J.A.Allen, London, 1989, ISBN0-85131-452-X, 170str.
34. ROBERTS, M., *Ask Monty*. Headline Publishing Group, London, 2007, ISBN978-0-7553-1722-6, 280str.
35. SAMBRAUS, H., H., *Atlas plemen hospodářských zvířat*. Nakladatelství Brázda, s.r.o., Praha, 2006, ISBN80-209-0344-5, 296str.
36. SEUNIG, W., *Horsemanship, Trafalgar Square*. Publishing, USA, 2003, ISBN1-57076-239-2, 352str.
37. SCHÖFFMANN, B., *Dressage school*. J.A.Allen, London, 2009, ISBN978-0-85131-967-4, 193str.
38. STERN, H., *Jak si vysloužit ostruhy*. Nakladatelství Brázda, s.r.o., Praha, 2002, ISBN80-209-0305-4, 200str.
39. XENOPHON., *The art of Horsemanship*. J.A.Allen, London, 1962, ISBN0-85131-041-9, 187str.
40. ZÁLIŠ, N., *Bílí koně starokladrubští*. Kruh, Hradec Králové, 1979, 46-016-79, 128str.

41. ZÁLIŠ, N., *Jak žije hřebčín Wie ein Gestüt lebt*. Nakladatelství a vydavatelství Panorama, Praha, 1993, ISBN80-7038-313-5, 176str.
42. URL □ <http://www.deutsche-reitschulle.de> □ [citováno 2011-09-20]
43. URL □ <http://www.cadrenoir.fr> □ [citováno 2011-09-20]
44. URL □ <http://www.srs.at> □ [citováno 2011-09-20]
45. URL □ <http://www.equestrian-educational-network.eu> □ [citováno 2011-09-20]
46. URL □ <http://www.lendgestuet.nrw.de> □ [citováno 2011-09-20]
47. URL □ <http://www.skola-kladrubynl.cz> □ [citováno 2011-08-18]
48. URL □ <http://www.nhkladruby.cz> □ [citováno 2011-08-18]
49. URL □ <http://www.dostihovaskola.cz> □ [citováno 2011-08-18]
50. URL □ <http://www.velka-chuchle.cz> □ [citováno 2011-08-18]
51. URL □ <http://www.szes-la.cz> □ [citováno 2011-09-03]
52. URL □ <http://www.czu.cz> □ [citováno 2011-09-03]
53. URL □ <http://www.af.czu.cz> □ [citováno 2011-09-03]
54. URL □ <http://www.humpolec.agrobiologie.cz> □ [citováno 2011-09-03]
55. URL □ <http://www.af.mendelu.cz> □ [citováno 2011-09-03]
56. URL □ <http://www.jezdeckaakademie.cz> □ [citováno 2011-09-03]
57. URL □ <http://www.jsml.cz> □ [citováno 2011-09-03]